

VIENYBĖ

New York Public Library
470 Fifth Ave.

Lithuanian National Weekly

LXV M., 11 N. BROOKLYN, N. Y.

PENKTADIENIS, 1950 M. KOVO (MARCH) 17 D.

KAINA 10 C.

Zabara

Kalėjimas ir laisvė
Vienybės koncertas
Belgijos karalius
Ramūs SLA rinkimai!

JUOZAS TYSLIAVA

Geriau Amerikos kalėjimas,
negu Rusijos laisvė...

Taip, matyti, galvoja Sovietų Sąjungos šnipas Gubičevs, kurį Amerikos teismai pasmerkė 15 metų kalėti.

Rašant šiuos žodžius, dar nebuvo aišku, ką Gubičevs darys: —

Griš i Sovietų Sąjungą, ar pasilikis čia, kalėjime, ir mėgins apeliuoti aukštesniam teismui.

Tuo tarpu kongresmonas Clarence J. Brown sako:

"Jeigu mes galėtume iškeisti Dean Achesoną ir Gubičevą į Vogelerį, tai mums būtų gerai."

Mat, valstybės sekretoriaus Achesono prašomas, teisėjus pasiūlė Gubičevui tokį pasirinkimą...

Kal dėl Vogelerio, tai tą Amerikos pilietį įkalino Vengrijos komunistų teismai.

Siuos žodžius rašau Philadelphiaje, kur šį šeštadienį Lietuvių Pašalpinio Klubo salėje, 928 E. Moyamensing Ave., įvyks Vienybės koncertas.

Koncerto programoje, kaip žinoma, dalyvaus Juzė Augalytė, Ipolitas Nauragis, Aleksandras Mrozniskas, Henrikas Kačinskas ir kt.

Tai dainos, muzikos ir dramos pajėgos, kurių Philadelphiaje neturiamas ne dažnai tenka išgirsti.

Tarp kita ko, buvęs Lietuvos valstybinio dramos teatro artistas Henrikas Kačinskas deklamuos Vinco Krėvės Dainą apie arą.

Žodžių, pasimatysime šį šeštadienį 7 valandą vakare...

"Išvietintas" Belgijos karalius Leopoldas III, reikalaujamas tautos referendumu, pareiškė:

"Negavęs 55 nušimėlių balsų, aš abiduosiu savo sūnaus naudai."

Referendumas įvyko, ir Leopoldas gavo daugiau, kaip 56 nušimėlius balsus.

Krikščionys demokratai, kurie kartu su liberalais sudarė koaliciją Belgijos vyriausybėje, yra linkę kviesti Leopoldą grįžti į sostą.

Bet socialistai, kurie, matyt, buvo įsitikinę, kad Leopoldas negaus nė tiek balsų, ir girdėti nenori apie jo grįžimą.

Kaip šį klausimą išspręs Belgijos parlamentas, kur nė viena partija neturi daugumos, nežinia.

Vienas Pietų Afrikos negrų tautėlis vadas Seretse Khama vedė baltą anglę.

Jaunas britų protektorato karaliukas, neseniai baigęs studijas Oxfordo universitete, grįžo i tėvynę, kur jį ir jo žmoną Bamangwato giminė priėmė "su duona ir druska".

Ir štai, dabar, kai Seretse Khamo žmona laukia kūdikio, socialistinės britų valdžios ministras kolonijų reikalams pasiviečia karaluką i Londoną ir čia jam pareiškia: tik po penkių metų tu galėsi grįžti i tėvynę...

Anot Seretse Khamo, tokie dalykai galimi ir ne Sovietų Sąjungoje...

Šiomis dienomis Sovietų Sąjungoje įvyko rinkimai, kurie, anot Pravdos, yra skirtingi nuo kapitalistinių rinkimų sistemų.

Išvažduokite, kad Amerikoje nėra kitos partijos, kaip tik demokratai.

DIDŽIAUSIA LĒKTUVO KATASTROFA ANGLIJOJE

Praeitą sekmadienį Anglijoje, Wales provincijoje, 15 mylių nuo Cardiffo, sudužo keturmotoris Tudor keleivinis lėktuvas, kuriame buvo 78 keleiviai ir 5 įgulos nariai, viso 83 žmonės. Iš jų žuvo 80 žmonių.

Tai didžiausia lėktuvo katastrofa visoje aviacijos istorijoje. Ši baisi nelaimė staubingai sukrėtė visą anglų tautą.

Tuo lėktuvu iš Dublino grįžo 78 Wales futbolo entuziastai. Wales komanda Iriandijos komandą nugalėjo 6:3. Keleiviai, šeštadienį atšventę pergalę, buvo šventiškai nusiutekę.

Katastrofa įvyko netoli aerodromo esančio ūkio kieme. Tomas Newman, matęs įvykstantią katastrofą, pasakoja, kad jam pasirodė, jog pilotas norįs pakilti, kad neužkristų

ant namų. Lėktuvas pradėjęs kilti, tačiau staiga visi motorai sustojo, ir lėktuvas, kaip akmuo krito žemyn. Jis pribėgęs prie lėktuvo ir padėjęs dviem sužeistiesiems išlikti iš lėktuvo griuvėsių. Jų išvaizda buvo baisi. Netrukus atvykusi greitoji pagalba ir pradėjusi gelbėjimą. Susirinkę iš žuvusiųjų giminės ir artimieji, kurie padėję atpažinti smarkiai sužalotus lavonus.

Tudor lėktuvai jau buvo iš Anglijos lėktuvinės tarnybos išimti, po to, kai 1948 ir 1949 m. du jų lėktuvai žuvo Pietų Amerikos linijoje. Vienas su 32 keleiviais dingo 1948 m. sausio mėn. tarp Azorų ir Bermudų, o antrasis lygiai po metų su 29 keleiviais — tarp Bermudų ir Jamaikos. Katastrofoje sužeis lėktuvas priklausė Fairflights, Ltd. firmai, kuriai vadovauja aviacijos maršalas Bennett.

Pirmadienį i katastrofos vietą atvyko aviacijos ministras lordas Pakenham ir aviacijos maršalas Bennett. Anglijos vyriausybė paskyrė komisiją katastrofos priežastims iširti. Dėl katastrofos parlamente W. Churchill pareikalavo vyriausybę pasiaiškinti.

Ryšium su šia didžiausia civilinės aviacijos katastrofa spauda skelbia ir kitas, ligi šiol įvykusias tos rūšies didžiausias katastrofas.

1949 m. spalio 31 d. žuvo 55 asmenys, susidūrus prie Washington, D. C., Eastern Airlines lėktuvui su Bolivijos P-38 lėktuvu.

1944 m. rugpjūčio 23 d. žuvo 54, tarp jų 35 vaikai, nukritus Amerikos lėktuvui i anglų mokyklą.

1949 m. birželio 7 d. žuvo 53 asmenys, nukritus keleiviniam lėktuvui i Atlantą, netoli San Juan, Porto Riko.

1947 m. gegužės 30 d. žuvo 53 žmonės, nukritus Eastern Airlines lėktuvui prie Port Deposit, Md.

1947 m. vasario 15 d. žuvo 53, nukritus lėktuvui Kolumbija.

1947 m. spalio 24 d. žuvo 52, nukritus lėktuvui Bryce Canyon, Utah.

1947 m. birželio 13 d. žuvo 50, nukritus Capital lėktuvui Bue Ridge — Bergen, Virginia.

1935 m. gegužės 18 d. žuvo 49, nukritus tuomet didžiausiam pasaulio lėktuvui Mas-kvoje.

1949 m. spalio 28 d. žuvo 48, sudužus prancūzų lėktuvui Azorų kalnuose.

1949 m. liepos 12 d. žuvo 45, tarp jų 13 Amerikos žurnalistų, nukritus Bombėje Olandijos lėktuvui.

1947 m. spalio 23 d. žuvo 45, sudužus švedų lėktuvui Hy-mettos kalnuose prie Atėnų.

1947 m. gegužės 29 d. žuvo 43, nukritus United Airlines lėktuvui La Guardia aerodrome, New York City.

1948 m. birželio 17 d. žuvo 43, nukritus United Airlines lėktuvui Mt. Carmel, Pa.

1947 m. spalio 17 d. žuvo 41, nukritus prancūzų lėktuvui Viduržemio jūroje.

1948 m. spalio 21 d. žuvo 40 asmenų, Prestwick, Škotijoje. K. L. M. lėktuvui skrendant į JAV.

Prezidentas Harry S. Trumanas su savo šeima atostogauja saulėje Floridoje.

KOMUNISTAI NAIKINA ŽYDUS

Sovietų Sąjunga eina Hitlerio pėdomis, žiauriomis priemonėmis už geležinės uždangos naikindama žydus. Apie jų naikinimą viešumą pasiekia vis baisesnės žinios.

Šiomis dienomis Žydų Darbo Komitetas svarstė 2.500.000 žydų likimą anapus geležinės uždangos. Komiteto sekretorius J. Pat patiekė visą eilę dokumentų, gautų iš Vengrijos, Rumunijos, Lenkijos ir Pabaltijo kraštų.

Prieš karą ten gyveno 5.300, 000 žydų, o dabar belikę 2.500, 000. Tų kraštų komunistinės

Ir štai, skelbiami rinkimai i kongresą, kur piliečiams siūloma vienas kandidatų sąrašas...

Jūs galite nebausuoti už vieną kitą atskirą kandidatą, bet jūs negalite nebausuoti už visą jų sąrašą.

Tokia yra Sovietų Sąjungos rinkimų sistema, kurią skelbia "demokratiškiausia pasaulyje" Stalino konstitucija.

O dabar dar žodis dėl SLA rinkimų, kurie, kaip ir nominacijos, palyginti, yra gana ramūs.

Tiesa, adv. F. J. Bagočius, kaip iš jo paties vedamos „kampanijos“ matyti, norėtų atsimiti tą "kryžių", kurį jis anamet Philadelphiaje taip dramatiškai atidavė Laukaitiui.

Deja, Bagočiaus nėremia net jo paties draugai. Pavyzdžiui, Naujienos aiškiai pasisakė už senuosius SLA pareigūnus, su teisėjais Laukaitiu priešakyje.

Nėra abejonės, kad Laukaitis, kurio gimtajame mieste, Baltimorėje, įvyks sekantis SLA seimas, bus perrinktas didėle balsų dauguma.

vyriausybės panaudojančios visas priemones žydus moralizinti ir kultūriškai sunaikinti.

Žydai kaltinami ir "kosmopolitizmu" ir "nacionalizmu". Sovietų Sąjungoje žydai išvysti iš administracijos įstaigų, iš spaudos ir prekybos. Uždaryti žydų laikraščiai ir uždrausta spausdinti žydiskas knygas.

Kadangi žydai Sovietų Sąjungoje neturi savo gyvenamo krašto, tai juos pradėta masiškai deportuoti i Sibirą.

Nel Sovietų Sąjungos, nei jos satelitinų kraštų žydams neleidžiama išvažiuoti i Izraelį, nes komunistai šią naują žydų valstybę laiko "amerikiečių ir britų" kolonija.

Remdamasis šiais faktais, Žydų Darbo Komitetas, priėmė protesto rezoliuciją "prieš brutalią žydų inkviziciją anapus geležinės uždangos".

Ši rezoliucija su dokumentais pasiūsta JAV Valstybės Departamentui ir didžiosioms JAV darbininkų organizacijoms.

Atsistatydino Clementi

Čekijos užsieny reikalų ministras Vlado Clementi atsistatydino, ir jo įpėdiniu paskirtas ministerio pirmininko pavaduotojas Viliam Siroky.

Manoma, kad V. Clementi bus atiduotas teisman už palaikymą "nepriklausomųjų" komunistų.

Karo metu V. Clementi buvo Čekijos egziliinės vyriausybės Londone narys. Ši vyriausybė pastaruoju metu komunistų smarkiai pradėta pulti, ir nemažai jos narių jau sušikvuduota.

— Kovo 14 d. prasidėjusioje IRO tarybos sesijoje Genevoje svarstomi DP reikalai.

Bruselio piliečiai skaito plakatus, kurie buvo išplatinti visame mieste ryšium su neseniai įvykusiu referendumu dėl karaliaus Leopoldo grįžimo i Belgijos sostą.

57 PROC. BELGŲ UŽ KARALIAUS LEOPOLDO GRĮŽIMĄ

Praeitą sekmadienį belgų tauta sprendė savo buv. karaliaus Leopoldo III likimą: ar jis turi grįžti i Belgiją karaliauti ar i toliau gyventi egzilyje.

Referendumo dalyvavo 6.085, 253 balsuotojai, iš kurių 2.933, 382 pasisakė už karaliaus grįžimą, 2.151,181 — prieš ir 151.277 nepareisškė savo nuomonės.

Karalius gavo 2% balsų daugiau, negu jis laikė reikalinga, kad galėtų grįžti.

Flamiškoji Belgijos dalis pasisakė už karaliaus grįžimą, valoniškoji dalis, ypač Briuselis, prieš jo grįžimą. Iš devynių provincijų septynios pasisakė už Leopoldą ir iš 30 rinkimų apylinkių 21. Karalius gavo 20% balsų daugiau, negu per pastaruosius rinkimus surinko krikščionys — socialistai, kurie yra už karaliaus grįžimą.

Aplamai, balsavimas praėjo be didesnių incidentų, nors vienur kitur ir buvo susirėmimų tarp karaliaus šalininkų ir jo priešininkų.

Balsavime dalyvavo karaliaus motina Elizabeta ir jo 22 metų dukterė princesė Josepha - Charlotte. Ji penktadienį iš Sveicarijos buvo atskridusi lėktuvu. Jaunesnysis karaliaus brolis princas Charles, nuo išlaisvinimo esąs regentu, laikydamas neutraliteta, balsavime nedalyvavo.

Nuo antrojo pasaulinio karo pradžios Leopoldas III gyvena Sveicarijoje. Daugumas belgų buvo nepatenkinti, kad jis greit kapitullavo prieš Hitlerio armijas. Leopoldas III aiškinaš taip padaręs todėl, kad nenorėjęs sunaikinti belgų tautos, nes iš sąjungininkų nesulaukęs žadėtos pagalbos.

Pats Leopoldas referendumu gyvali domėjosi. Jo rezultatai laukė savo ūkyje Chalet, netoli Genevos. Apie referendumu eiga jam telefonu pranešinėjo jo Bruselio sekretorius. Referendumo rezultatais, at-

rodo, 48 m. karalius nelabai tepatenkintas.

Referendumo rezultatai Belgijos vyriausybėje sukėlė krizę. Antradienį kabinetas buvo susirinkęs apsvarstyti, ar kviesti karalių sugrįžti.

Katalikų ministrai pasisakė už liberalų — prieš. Jokio nutarimo nepriimta. Trečiadienį ministras pirmininkas išskrido i Sveicariją padaryti karaliui pranešimo.

Kaip karalius pasielgs: grįš ar sosto atsisakys, jį perleisdamas savo devyniolikos metų sūniui Baudouin? Šis klausimas Belgijai šiandien yra pats aktualiausias. Jei karalius, referendumu duomenimis remdamasis, pasiryžtų sugrįžti, jo grįžimo klausimą galutinai spręstų parlamentas ir, galimas daiktas, jį išspręstų teigiamai. Bet jo grįžimas Belgijoje galėtų sukelti neramumų ir ją suskaldyti i dvi tarpusavyje kovojančias stovyklas.

— Vandeniio bomba negalinti ant žemės sunaikinti visos gyvybės, kovo 13 d. pareiškė JAV Atominės Energijos komisaras Lewis L. Strauss.

— Judita Coplon, nuteista už špioniją 15 m. kalėti, už \$40.000 įkaita paleista iš kalėjimo. Ji apeliuos. Jos bendrininkas Gubičevs, taip pat nuteistas 15 metų, kovo 20 d. turi iš JAV išplaukti.

— New Yorko valstybėje pernai kas 10 minučių gimė 6 kūdikiai. Iš viso naujagimių buvo 303.000. Daugiausia gimimų buvo 1947 m. — 325.000. Mirimų du syk mažiau, negu gimimų.

— JAV viešs buv. Prancūzijos min. pirmininkas Paul Reynaud kovo 13 d. per spaudos konferenciją New Yorke pareiškė, kad be Vokietijos negali būti jokios Europos.

— Neutralūs stebėtojai teigia, kad tarp Indijos ir Pakistano gališ išiliepsnoti karas.

— Vokiečių rašytojas Henrich Mann, sulaukęs 79 m. amžiaus/ kovo 12 d. širdies liga mirė Californijoje. Jis buvo Nobelio laureato Tomo Mann brolis. Hitleriui atėjus i valdžią, jie iš Vokietijos pabėgo.

— JAV laivynas išrado priemonę nustatyti, kiek kareivis ar jūreivis yra palieistas atomo spindulių.

— Vakarų Vokietijos okupacija vokiečių mokesčių mokesčiams kasmet kaštuoja 4.048.500.000 DM, ty., apie 962.424.000 dol., arba 22 proc. viso Federacinės Vakarų Vokietijos biudžeto.

— Austrijos kancleris Leopold Figl pasiūlė, kad Keturi Didieji susitiktu Vienoje ir išlygintų nesutarimus tarp Vakarų ir Rytų. Jis manas, kad

— Austrijos sostinė tokiai konferencijai esanti ideal vieta.

— Čiankaišekas sudarė naują kabineta. Dar New Yorke besidarys laik. e. prezidento pareigas Li Tsung-jen Čiankaišeko nepripažįsta ir ruošiasi su juo kovoti.

— Italijos filmų direktorius Roberto Rossellini už savo filmą "Stromboli" gavo vieno mlr. ltrų (apie \$1500) Romos miesto premiją. Premijos įteikimo iškilnėse nedalyvavo nei Rossellini, nei jo būsimoji žmona Bergman, kuri "Stromboli" filmoje valdina svarbiausią vaidmenį.

— Vakarų Federacinės Vokietijos kancleris vyks i Berlyną, norėdamas suaktyvinti Vakarų Vokietijos politiką atstatyti visą Vokietiją.

— Vakarų Vokietijos okupacija vokiečių mokesčių mokesčiams kasmet kaštuoja 4.048.500.000 DM, ty., apie 962.424.000 dol., arba 22 proc. viso Federacinės Vakarų Vokietijos biudžeto.

— Austrijos kancleris Leopold Figl pasiūlė, kad Keturi Didieji susitiktu Vienoje ir išlygintų nesutarimus tarp Vakarų ir Rytų. Jis manas, kad

AMERIKOS IR PASAULIO ĮVYKIAI

Sovietų parasiutininkai Aviacijos Dienos proga masiškai nusileidžia netoli Maskvos.

Amerikos Lietuvių Savaitė

LIETUVIŲ DAILES PARODA WATERBURY

Balandžio 22 dieną Waterbury, Conn. bus atidaryta Lietuvių Dailės Paroda, Lietuvių dailininkų tremtinių paruošta Vokietijoje ir prisijūta Amerikon. Ji tęsis dvi savaites - iki gegužės 6 dienos. Paroda vieta gauta miesto bibliotekoje, pačiame miesto centre: Central Library, 267 Grand Street, Waterbury, Conn.

Be dailės kūrinių - tapybos ir grafikos, paroda apims ir tautodailės dalykus, prisijūta iš Vokietijos. Prie jų bus prijungta dar tautodailės darbai, kurie bus gauti iš Connecticut valstybės gyvenančių Lietuvių. Parodoje bus rodoma ir filma iš tremtinių gyvenimo Vokietijoje.

Parodos lankymas bus nemokamas. Išlaidos, kurių bus apie 1.500 dol., bus dengiamos iš aukų, parengimų ir parodos leidinių.

Jau sudarytas parodos centrinis garbės komitetas. Jame dalyvauja miesto majoras Snyger, Connecticut valstybės kongresmonas Peterson, amerikiečių dailininkų atstovai,

ryškesnieji Waterbury amerikiečiai kultūrininkai ir lietuvių visuomenės veiklesnieji asmenys iš Waterbury, Hartford, New Britain, New Haven, Ansonia.

Parodos meninę dalį tvarko dailininkas Ed. Krasauskas.

Tvarkomasis komitetas rūpinasi, kad paroda būtų aplankyta kuo didesnio skaičiaus žmonių ir kad ta pačia proga būtų vis didesniai skaičiai Amerikos gyventojų pavalzdauti lietuvių tautos persekiojimai ir jos pastangos į laisvę. Tam tikslui prie meno parodos nerima prijungti ir visa tai, kas galėtų lankytojus valzdinti su pažindinti su komunizmo padarytomis Lietuva skriaudomis. Paroda ena šūkiu: „Už Lietuvos laisvę.“

Parodos vyriausioju tvarkytoju Waterbury yra dr. M. J. Colney.

Visos Connecticut valstybės lietuvių organizacijos ir visi lietuviai kviečiami parodos talpon. Kad ir mažiausias įnašas bus vertingas. V.M.

Lietuvos valstybinės dramos aktorius H. Kačinskis, šiuo metu gyvenantis Bostone ir ten vadovaujantis dramos studijai, dalyvaus Vienybės koncerte Philadelphiaje, kovo 18 d. 7 val. vak. Liet. Pašalpinio Klubu salėje.

Prof. M. Biržiška atvyko į Kaliforniją

Kovo 4d. į Los Angeles atvyko prof. M. Biržiška su žmona, kuriuos vietos lietuvių iškilmingai pasitiko. Dalyvavo ir angliškų laikraščių reporteriai. The Mirror įrašė didelę nuotrauką per įsėj psl. Nuotraukose mažytė 3 metų jo dukters dukrelė - Barauskaitė įteikia M. Biržiškai gėlių. Profesorius atvykimas aprašė ir nuotraukomis pavaizdavo Los Angeles Times. Profesorius apsigyveno pas savo dukterį ir ženą.

Kovo 4d. vakare tautiškos grupės suruošė vakariene Lietuvių Salės pirmoio fondui sukelti. Vakaro programą vedė Pr. Rėckus. Kalbėjo prof. M. Biržiška, žurn. Br. Ralla, konsulas J. Bielskis ir kt. Bendrovės vardą išrinko komisija.

Kovo 5 d. šv. Kazimiero parapija surengė šv. Kazimiero šventę - bankietį ir koncertą. Bankieto metu buvo pradėtas antrasis vėjus naujosios bažnyčios statymo fondui. Tą dieną sukelta \$4.000. Bankiete ir koncerte dalyvavo per 300 žmonių. Programą atliko Florence Korsak, Lietuvos operos solistas, Vladas Baltrušaitis ir parapijos choras.

Kovo 11 d. kun. R. Klumbys Palm Spring, Calif. pašventino jo iniciatyva pastatytą indėnų ir meksikiečių bažnyčią. Kun. Klumbys yra jaunas tremtinys kunigas, mokas gerai meksikiečių kalbą. Jis turi geras pažintis su mies-

Sukaktuvinis koncertas

BALTIMORE, MD. "Dainos" draugija kovo 5 d. Lietuvių svetainės salėje suruošė tradicinį koncertą, paminėdama savo 19 m. gyvavimo sukaktį. Be lietuviškų dainų, buvo atlikta įvairių operų arijų. Labai gražiai pasirodė ir jaunoji solistė - dainininkė Fl. Petrusis, padainuodama G. Puccini operų "La Boheme" ir "Gianni Schicchi" arijas, o seserys L. ir E. Grichen gražiai pagrojo - pirmoji smulkiu, o antroji pianinu - Gabriel Marie - "La Cinquantaine" ir Labitzky - "Traum der Sennerin". Gražiai padainavo solistai V. Andriekus ir G. Galauskas.

Publikos buvo apypilnė didžioji salė. Dirigentė Baverskienei buvo įteikta graži gėlių.

A. C.

Trumpai

Stasys Liepas, Vilniaus Operos solistas, iš Amsterdamo, N. Y., persikėlė gyventi į Bostoną, Mass.

Dail. V. Andriusis ruošia dekoracijas aktoriams Henrys K. Biržiškos vedamos dramos studijos pirmajam pastatymui - A. Gustailio "Sekminių vaikui".

Rožė Milauskienė ir Rožė Sarkienė, gyv. Brockton, Mass., tautosakas rinkėjams padainavo retų liet. laudies dainų.

Dainų ir muzikos žurnalas Margutis balandžio 16 d. Chicagoje ruošia M. K. Ciurlionio ansamblio koncertą. Tai bus pirmas Ciurlioniečių pasirodymas už savojo miesto - Clevelando - ribų. Girdėti, kad ir kiti miestai Ciurlioniečius žada kvieisti.

Chicagoje įvykusiame lietuvių profesorių susirinkime įsteigta Lietuvių Profesorių Draugija, kuri, be pagrindinių savo tikslų, didėję dėmesį kreips į liuanistinę sritį. Išrinkta D-jos valdyba ir garbės teismas. Pirmininku yra prof. A. Gylis.

Dramos aktorius Gasparas Velička parašė naują scenos veikalą, pavadintą "Žmonės ant vulkano", kurio premjera įvyks Naujienų pavariniame vakare kovo 19 d. Sokolų salėje, Chicagoje.

SLA trečioji apskritis S. Boston, Mass., kovo 19 d. surengė pagerbimą veikėjui Juozui Arlauskui.

ALT Sandaros 29 kuopa Detroit, Mich., išrinko naują valdybą, kurią sudaro: F. Motuzas, pirm. M. Sims - vicepirm., dr. J. Brundza - rašt., Kizis - išd.

NAUJI VĖJAI MIAMI PADANGĖJE

MIAMI, FLA. Retkarčiai laikraščiuose tenka pastebėti apie Miamio Lietuvių gyvenimą. Kiek daug privažioja svečių iš šiaurės, kiek baltų ir piknikų suruošta ir kaip linksmintasi. Nė karto nebuvo rašyta apie joki kultūrinį veikimą. Ka gi rašyti, jei jo ir nebuvo. Todėl čia šia proga ir norisi šį tą daugiau parašyti.

Kokie vėjai papūtė į Miami, kad vietiniai lietuviai sukruto šokti ir dainuoti? Jau yra suorganizuavusi graži grupė šokėjų ir dainininkų. Šokėjai ruošiasi visu spartumu dalyvauti tautų festivalyje, kuris įvyks Miamio mieste balandžio 1 d.

Perniai Lietuvius tame festivalyje atstovavo kažin kokie lenkai, vengrai, italai ir kt. Bet šiais metais atsilankiusioji

visuomenė matys tikrus lietuvius.

Šokių pamokos vyksta pas Paukštaičius. Jų pastogėje ne vien šokama, bet ir audžiami tautinės juostos ir siuvami lietuviški drabužiai.

Dainininkai irgi neatsilieka. Nors ir vargo keičias, bet visi, kas tik gali dainuoti, renkasi kas savaitę repetitijoms. Tikrai saunus būrelis dainininkų. Jau ir pikniką suruošė, kuris gerai pasisekė. O pavyko dėl to, kad turim gerą organizatorių Putą. Buvo sudainuotos 4 dainos.

Dainininkus repetitijų metu savo pastogėn priima Slyvėnaitė ir Stile. Jiems ir Paukštaičiams dėkingi ne tik šokėjai ir dainininkai, bet ir visa lietuviškoji Miamio visuomenė.

Aščia

SENUJŲ AMERIKOS LIETUVIŲ TARPE

BALTRUKONIS JONAS

Jis gimęs, 1896 X 12 Marijampolės aps. Ludviniavo vals. Gudupių k., 1913 VIII 29 atvykęs į Ameriką ir tebevyvena savo nuosavybėje Kearny, N. J. Jis yra daugelio Amerikos lietuvių draugijų narys ar organizatorius. Organizavo: Lietuvių Politikos Klubą Kearny, N. J. 1916 m., kuris tebeveikia; Tėvynės Mjlytojų Draugijos kuopa 62-ją Kearny 1917 m., šiandie nebeveikiantį; ir širdmūš vėliavinį Kearny "Gabijs" Draugijoje, įsteigtoje 1917 m. ir tebesančioje; Statybos ir Paskolos Draugiją Kearny 1923 m., lietuvių kontroliuojamą (Scrivler Building and Loan Association of Kearny), kurios jis sekretorius jau 15 metų; Worthington Pumpen and Machinen Corporation 31 metus išbuvo vyr. mechanikos vedėju; Zemannijos ir apdraudus nuo ugnies d-jos sek. 15 metų.

1918 m. Kearny sukūrė Lietuvių Dailės-Dramos Draugiją šiandie nebeveikiantį, plačiai įvairiose Amerikos vietose lietuvių kolonijose sėkmingai valdinusią lietuviškuosius veikalus, o jis pats ir jo žmona Marcelė Salčiūnaitė valdinavo vis pirmąsias roles.

Parašė ir išleido 2 teatrinis veikalus: Broližudys, 5 veiksmų tragedija. Valzdintis iš tikro atstikimo tarpe kaimiečių Lietuvoje. 49 psl. išleista Kearny, N. J. 1919 III 23 Mellės paslaptybės. 6 atidėdramose. 5 veiksmuose, 6 atidėdramose. Valzdintis iš lietuvių gyvenimo Rusijoje. 60 psl. Spauda Darbininko 1920 m. So. Boston, Mass. Be to, parašė rankraščius 4 veiksmų tragedišką dramą su prologu "Nepavykusi meilė" 1919 m.

- Kearny, N. J. Ji buvo valdin-ta Kearny, N. J., Harrison, N. J., New York, Elizabeth, N. J., New Britain, Waterbury.
- (Visus tuos veikalus pats su savo žmona valdinavo pirmosiomis rolėmis. Turi išgijęs savo nuosavybė: Kearny, N. J. 55-57 Davis Ave. office, o organizatorius - Kearny, N. J. 81 Forist St. Drauginiame lietuvių gyvenime uoliai tebedalyvauja. Dėl savo nuosirdumo ir prieinamumo labai mėgiamas tiek senųjų, lietuvių, tiek ir tremtinių DP, kurių pastarųjų jis, nors ir senas amerikonas, nieku nesiskiria ir kuriems kiek išgalėdamas padeda. Jis labai tikęs cementas tarp senųjų ir ką tik atplaukusiuju lietuvių.)
- P. Kearniškis
- WALTER'S CAFE
W. Medveckas, Sav.
Degtinė, alus ir vynas
1124 W. Pratt St.
Baltimore, Md.
  - C. WILLIAM KACHAUSKAS
Laidotuvių Direktorius
637 Washington Boulevard
Baltimore, Md.
Telefonai:
LExington 5714
MULbery 8617
  - SIMAS GURINSKAS
Restoranas ir Baras
210 E. Eutow St.
Baltimore, Md.
Tel. PLaza 6313
  - Garden Hotel Cafe
A. ZINZELETA, Sav.
Gerai gėrimai ir užkandžiai
švarūs kambariai
612 E. Lombard St.
BALTIMORE 2, Md.
LExington 8229

- Kovo 4 d. vakare tautiškos grupės suruošė vakariene Lietuvių Salės pirmoio fondui sukelti. Vakaro programą vedė Pr. Rėckus. Kalbėjo prof. M. Biržiška, žurn. Br. Ralla, konsulas J. Bielskis ir kt. Bendrovės vardą išrinko komisija.
- Kovo 5 d. šv. Kazimiero parapija surengė šv. Kazimiero šventę - bankietį ir koncertą. Bankieto metu buvo pradėtas antrasis vėjus naujosios bažnyčios statymo fondui. Tą dieną sukelta \$4.000. Bankiete ir koncerte dalyvavo per 300 žmonių. Programą atliko Florence Korsak, Lietuvos operos solistas, Vladas Baltrušaitis ir parapijos choras.
- Kovo 11 d. kun. R. Klumbys Palm Spring, Calif. pašventino jo iniciatyva pastatytą indėnų ir meksikiečių bažnyčią. Kun. Klumbys yra jaunas tremtinys kunigas, mokas gerai meksikiečių kalbą. Jis turi geras pažintis su mies-
- Juozapaitis Cafe
Restoranas ir Baras
18 S. Fremont St.
Baltimore, Md.
  - VALONES CAFE
BAR
MARY VALONES, sav.
5300 TACONY STREET,
Philadelphia, Pa.
  - BILL and AL's CAFE
A. Rinkus ir V. Vinickas
1520 Cumberland Street
Philadelphia, Pa.
  - GEO. S. REINS
BAR
1625 S. 2nd STREET,
Philadelphia, Pa.
Tel. FU 9-0692
  - WINIFRED'S
MOTERIS VYDUVĖ
KRAUTUŽIŲ
W. Jankauskienė, sav.
3409 Walnut St., Phila., Pa.
EVERgreen 2-3961

- Amerikos Lietuvių Kultūros Institutus išleido kompozitoriaus Stasio Šimkaus harmonizuotas ir originalias dainas. Rinkinyje viso yra 33 dainos.
- CASINO GARDEN RESTORANAS
William ir Mary Lang, Sav.
Amerikoniški ir lietuviški valgiai.
Salė pramogoms ir parkas vasarai
Sokiai penktadieniais ir šeštadieniais, grojant pirmos rūšies orkestrui.
128 North St.
Waterbury, Conn.
Tel.: 4-9920.
  - DR. M. J. COLNEY
148 Grand Street
WATERBURY, CONN.
Telefonas 3-4747
PRIEMIMO VALANDOS:
nuo 10 val. rvkis iki 8 val.

- Amerikos Lietuvių Kultūros Institutus išleido kompozitoriaus Stasio Šimkaus harmonizuotas ir originalias dainas. Rinkinyje viso yra 33 dainos.
- VINCO VIDGINIO
MAISTO KRAUTUVĖ
438 JEFFERSON ST.
Philadelphia, Pa.
TR 1-6627
  - BARON'S BAR
W. Baranauskas, Sav.
5345 Wyalusing Avenue
Philadelphia, Pa.
Tel.: GR 3-9995

TARP PROŠVAISČIŲ IR ŠEŠELIŲ

BROCKTON, MASS. Tai gana didelė, bet pavyzdingu organizuotumu ir darniu veiklumu nepasizyminti kolonija. Spėjama, kad čia gyvena apie 5.000 lietuvių. Visi jie yra susispietę Montello priemestėje, kur turi savo bažnyčią, parapijos mokyklą, klubus ir krautuves. Tačiau nei Amerikos Lietuvių Tarybos, nei BALF'o skyriaus čia neveikia. O Brocktono taryba ir vad. bazužė šių skyrių neatstoja nei Lietuvos laisvinimo darbe, nei tremtinių šelpimo ir gelbėjimo akcijos srityje. Veiklesnieji vietos lietuviai ir naujakuriai minėtų organizacijų skyrių dažnai pasigenda. Atrodo, kad juos, o ypač Amerikos Lietuvių Tarybos skyrių, reikėtų būtinau įsteigti. Jie galėtų pagyventi vietos gyvenimą, įtraukti į lietuvišką veiklą pasyviai besilaikančius lietuvius ir sėkmingiau atžy-siais metais vasario 16 d. čia minėta net trim atvejais. Vasario 12 d. minėjimą suruošė savo salėje parapija, prie kurios prisidėjo visi klubai, išskyrus tremtinių organizaciją, kuri nebuvo kviesta. Šio minėjimo programą sudarė tik katalikiškoms organizacijoms priklausantieji asmenys. Į programą nepakviestas net tremtinių tautinių šokių grupė, kuri čia yra visais atžy-giais gera. Tačiau specialiai šiai programai sudaryta at-eitininkų tautinių šokių grupė, kuri toli gražu neprilygsta tremtinių tautinių šokių grupėms. Atrodo, kad organizatoriams ne tiek rūpėjo, kaip programoje lietuvių pasirodys, kiek tai, kas pasirodys. Iš programos pažymėtina, gera Ant. Vasiliausko kalba. Aukų šiame minėjime surinkta \$468.52. Zinant, kad į šią sumą įeina penkių klubų aukos po \$50, surinktoji aukų suma nėra didelė. Minėjime nepriimtos jokios rezolucijos. Galia, kad šis minėjimas nevyko platesne programa High School salėje, kaip tai siūlė tremtiniai. Juk parapijos salėje gali tilpti tik pora šimtų žmonių, o High School salėje būtų galėję tilpti apie pusantro tūkstančio!

Antrą Lietuvos Nepriklausomybės minėjimą suruošė tremtiniai pačia šventės diena per rėdiją. Tai puiki idėja, labai gražiai ir vykusiai realizuota. Šis minėjimas svarbus ne tik savo gera programa ir tuo, kad jis įvyko pačia šventės diena, bet dar ir tuo, kad jos galėjo klausytis komunistų suklaidinti lietuviai, kurie į viešus minėjimus nedrįsta ateiti. Iš vėlesnių gyventojų kalbų atrodo, kad šio minėjimo programos klausėsi kiekviena lietuvių šeima, gyvenanti Brocktone, ir apylinkėse. Su šiuo tremtinių minėjimu dar yra susijusi jų auka Lietuvos laisvinimo reikalams. Savo susirinkime tremtiniai vienbalsiai nutarė vasario 16 d. uždarbi inesti į Tautos Fondą. Dar ne-turintieji darbo tremtiniai taip pat aukoja pagal galimybę.

Trečias minėjimas įvyko vasario 19 d. "Sandaroje" tradicinių pietų forma. Šiame minėjime dalyvavo "Sandaros" nariai, tremtinių choras, tautinių šokių grupė ir kalbėtojai. Čia pagrįstai kai kurių dalyvių pasigenda Lietuvos himno ir aukų rinkimo Lietuvos laisvinimo reikalams. Kuriais sumetimais minėjimo organizatoriai nuo šių dalykių atsiskak, sunku pasakyti. Tačiau aišku, kad tai organizatoriaims garbės nesudaro. Jei minėjime negalima buvo Lietuvos himno giedoti ir aukų rinkti, tai vėliau reikėjo atsisakyti nuo tradicinių vaišių, o joms išleistas apie \$300.00, inesti į Tautos Fondą.

(Vasario 18 d. įvykusiame tremtinių susirinkime išrinktas naujas komitetas, į kurį dabar įeina: P. Vištinis - pirm., J. Damusevičius - vicepirm., Vyt. Tamošaitis - sek., Ant. Bačiulis - išd., S. Szedziedis - narys.)

Šiuo metu Brocktono taryboje ir vad. lietuvių bazužėje nagrinėjamas klausimas - išleisti tremtinių organizaciją ir savo sudėty lygiomis su kitų organizacijų teisėmis ar ne? Keista, kad yra organizacijų atstovai, kurie priešingi tremtinių organizacijos išleidimui. Juk tremtinių atstovai tikrai nepakenks tarybos ir vad. bazužės veikimui, o tik ji sustiprins ir pagyvins.

Vėtra

- UNION BRONZE FOUNDRY
High Grade Bronze Castings
STANLEY SKIKAS
SAVININKAS
(Pėda nuo Union Avenue)
BRIDGEPORT, CONNECTICUT
Tel.: 3-4696 Namų tel.: 4-6611
- WHITE HALL HOTEL
PETER CESNULIS, savininkas
2 barai, restoranas, valdys parengimams
NEW TOWN, PA. Tel. 9981
- MONUMENTS & CEMETARY MEMORIALS
E. J. WITALIS
MacDADE BLVD. CEDAR AVENUE
Rear entrance Holy Cross Cemetery.
DARBY, PA.
Phone Darby 2467
- FRANK T. ROHM
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Liūdesio valandą sąžiningai patarnauja.
434 STRATFORD AVE., BRIDGEPORT, CONN.
Tel.: 4-8498
- NEW BRITAIN, CONN.
Quality Market
VICTOR ABECUNAS, Sav.
356 Park Street
Hartford Ave.
Restaurant
ANDRIUS ŠVIRINAS, Sav.
36 Hartford Avenue
A. P. KARLONAS
Laidotuvių Direktorius
280 Chestnut Street
Tel.: 9-1181
Paul's Restaurant
Paul Višniauskas, Sav.
pirmos rūšies maistas
Ivairiausi gėrimai,
31 Spring Street
JOHN B. VARKEL
PACKAGE STORE
Degtinė, vynas ir alus
411 Stanley Street
Tel.: 9-8288

LIETUVIŲ PASAULYJE

L. Pilypavičius yra dabar Australijoje ir savo raštais remia vietinę lietuvių spaudą. Vokietijoje DP stovyklose jis yra redagavęs "Aktualiasias Informacijas".

Australijoje labai gyvai pasireiškia Vokietijos Diepholzo lietuvių stovyklos gimnazijos buvę mokiniai, dalyvaudami choruose, tautiniuose šokiuose, rinkliavose ir susispaudimui savo rateliuose.

Australijos lietuviai turi 3 laikraščius: "Mūsų Pastogė", "Australijos Lietuvių" ir "Užuovėja". Pastarosios redaktorius Julius Vėjeikis pasitraukė; naujasis ar nepajėgė leisti, ir laikraštis sustojė ejęs.

J. Mikštas — šilainis, nuosirdus poetas, jau antri metai Australijoje ir dirbdamas suknę darbą, plunksnos nemeta.

Jis iškehaudamas į Australiją, savo bičiuliui yra palikęs globoti didelį savo poezijos rankraščių rinkinį.

Nors tas jo bičiulis atsidūrė Amerikoje, bet poezijos rinkinys paliktas Europoje saugiose rankose, kol galės būti išspausdintas.

— Vasario 16 minėjimą Buenos Aires lietuviams vedė „Argentinos Lietuvių Balso“ redaktorius K. Norkus. Paskaitas skaitė meseniai iš tremties atvykę J. Vedegys ir gen. T. Daukantas.

— Eugenija Grigulytė baigė Sao Paulo mieste valdinę gimnaziją ir ruošiasi universitetan.

— Petras Genevičius, geriausias brazilų krepšinio žaidikas, su savo komanda rugtynių išvyko į Čilę.

— Antanas Lušys, sužinojęs apie savo gimtinės sunaikinimą Lietuvoje, iš nusiminimo nusūždė, Buenos Aires mieste nušokdamas nuo Borkos tilto.

— Kanadoje norima įkurti lietuvišką kaimelį, kuriame būtų gaminami lietuvių tautodailės dirbiniai. Šiam darbui vadovauti kviečiami dailininkai Tamošaitiai.

— Elzbieta Kardalienė, Lietuvos Valstybinės Operos solistė, "Montrealio" lietuviams dainavo per Vasario 16 minėjimą.

— Kovo mėn. 11 d. Montrealyje įsteigta lietuvių rašytojų draugijos skyrius.

— Mykolas Stukevičius, fotografas, iš tremties atvyko į Čilę ir Santiago mieste dirba savo specialybeje.

— Dainininkas Bronius Marjoniūsis ir pianistas A. Dvarionas, latvių kviečiami, dalyvavo Toronte surengtame latvių koncerte.

— Miunchene dabar kuriasi visos Vakarų Vokietijos lietuvių kultūrinis centras.

— Šiuo metu Vokietijoje dar yra 12,000 lietuvių tremtinių. Šis skaičius būtų žymiai sumažėjęs, jei nebūtų buvusi prilaikyta emigracija į JAV.

— Dailininkai E. Kulvietis ir J. Penčyla Kolumbijos sostinėje ruošia savo kūrinių parodą.

Raymond Wasikonis
RESTORANAS IR BARAS
2826 Master Street
Philadelphia, Pa.

Iš Australijos rašo:

LIETUVYBĖ AUSTRALIJOJE JAUTRIAI GYVA

"Sunku išreikšti tą jausmą, kurį pajutau, kai didžulėje Melbourne Assembly Mall salėje susirinko arti 100 lietuvių ir vien tik lietuvių kalba (ne angliskai, kaip pas mus Amerikoje) tesigirdėjo.

Po prof. Raulinaitio paskaitos buvo meninė dalis: vyrų choras, solistai, tautiniai šokiai. Vėl pasijutau Vokietijoje DP stovykloje beesas, — toje, sakyčiau, lietuviškoje mokykloje.

Po A. L. D.-jos, Melbourne skryiaus pirm. K. Mieldažo baigiamojį žodžio Lietuvių Tautos Himnas. Tūkstantinės minios giedamas Himnas nusteibė chorą. Kitą dieną buvo pamaldos. Taigi, Lietuviybė Australijoje labai jautriai gyvena. (iš laiško)

"Po metų, baigęs tą žmogų varginančią darbo sutartį, būtinai persikelis į Melbourne ar į Sydneyje atsidėsiu lietuviškam darbui. Kas man belieka kita daryti, — man, kuriam bolševizmas ir Rusija atėmė ir Tėvynę, ir šeimą? Juk čia nesuskirsiu nei kitos šeimos, nei "laimingos" ateities."

AUSTRALINĖ PASTABA

"Ačiū Dievui, neturime čia Australijoje (kaip kad jūs Amerikoje) jos turite senos emigracijos, o visi naujieji — Nepriklausomybės, o ne kokio "kraujus", vaikai. Subrendęs lietuvis čia klekvienu išliks geras lietuvis.

Tačiau bėda su pačiu žaliuoju mūsų jaunimu ir mūsų mielaisiais vaikais. Jie kažin ar išsilaukys. Lietuvių mokyklų visiškai nėra. Grįžtame prie Petro Rimšos "Vargo Mokyklos". Bent taip dabar atrodė. Gal po metų kitų, kai lietuvių baigė tą nelaimingą sutartį, išmėčiusią juos po dykumas, miškus ir džiungles, susiburs krūvomis ir galės, jei tik norės, gyventi lietuvišku gyvenimu.

Mūsų vietinėje spaudoje jau dabar iškeltas toks projektas. Pačios šalys leidžia manyti, jog susiburs didesniuose centruose, kaip Sydneyje, Melbourne ir Adelaidėje. Ten klimatas bent patogesnis mūsų tautiečiams." (iš laiško)

AUSTRALAI DAIROSI

Australijos angliškąją spaudą jau rašo: "Ar nematote, kad priešas slenka iš Azijos žemyno per salas į Australiją? Ar jūs žinote, kas tai yra komunizmas? Ką miegate?"

Kaip ten būtų, kaip nebūtų, bet Australijos pilotai neįveikiami nei A, nei H bombų. Yra kur pasislėpti. Tai nesakytiau apie tokius "mies-telius," kaip New York, Chicago, San Francisco ir daug kitų. Jei jau Vanka (Ivan-rusas) čia, Australijon, atelutų ar pasiūtų koki malajū, būtų blogai, bet prieš tai turėtų nukentėti Amerikos pramonės ir žmonių centrai. O vis dėlto linkma, jei dabar anglių spauda pilna burna kalbą apie būsimąjį karą, net ir vietiniai žmonės apie jį šneka, tarytum apie nebeįsivengiamą būtinybę. Be karo nieko švietesnio ir likusis (nesubolševikin-tasis) pasaulis nebematys — sugrius. Tuo ir Lietuvos aušros valanda artėja. (iš laiško)

VIENYBĖS KONCERTAS KOVO 18 D.

Kovo 18 d. Philadelphiaje įvyksta pirmasis šių metų Vienybės koncertas už New Yorko ribų. Savo metiniame koncertų plane Vienybė pirmąją pasirinko didžiulę Philadelphiaje koloniją, kuriai duos progos pasigėrėti puikia mūsų menininkų programa.

Koncerto programą atliks Philadelphiaje lietuviams gerai žinoma Lietuvos valstybinės operos solistė Juzė Augaitytė, kuri čia jau gyvena nuo pernai metų birželio mėn. Pora Philadelphiaje koncertų, kuriuose ji buvo pakviesta dalyvauti, praėjo be jos, nes jai liga sutrukdė. Bet dabar Philadelphiaje tikrai turės progos ją išgirsti. Ji dainuos lietuvių liaudies dainas ir operų arijas lietuviškai.

JUZĖ AUGAITYTĖ

deklamodamas A. Baranausko "Anykščių šilė" ir Philadelphiaje gerai pažįstamo Vincės Krėvės - Mickevičiaus "Dainą apie arą".

Dainininkams akompanuos pianistas Aleksas Mrozinskas, atvykęs iš Brooklyno. Jis taip pat paskambins ir solo M. K. Čiurlonio ir Fr. Chopino kompozicijai.

Koncerto pradžia 7 val. vak. Liet. Pašalp. Klubu salėje.

Ipolitas Nauragis, Lietuvos valstybinės operos solistas, koncertan atvykęs iš New Yorko, kur šiuo metu jis yra iškūres. Šį dainininką kai kurie Philadelphiaje bus jau girdę, taip pat bus girdėję ir puikių atsiliepimų apie jo dainavimą. Šiam koncertui jis turės ir naujų dainų. Su Juzė Augaityte jis padainuos ir duetų.

Lietuvos dramos teatro aktorius Henrikas Kačinskas, kuris Amerikos lietuvių labai pamiltas už puikius Lietuvos poetų eilių ir bendrai kūrybos deklamavimus, atvykęs iš Bostono, koncerto klausytojams suteiks progos pasigėrėti Lietuvos gamtos grožiu.

Kaip lietuviškai žiūrėti į mokyklą

Aš su broliukais atplaukė į Amerika, emėm mokyklą lankyti. Tačiau toje mokykloje jaučiuosi labai neįtikėtai. Visos mergaitės, pradėdant nuo 12 m. amž., labai išsidžiausios. Kai kurios lūpų pašėlusios net ant kaklo pasikabinusios nešiojasi. Ir labai menka drausmė.

Kiekvienam mokslo dalykui vis skirta kita klasė, tai tu klasių gal netoli 100. Pažymius rašo irgi kitaip, kaip pas mus: procentais, ir todėl sunku priprasti.

Man buvo labai keista, kai pamatiau, kiek daug klaidų daro mokiniai, angliškai berašydami, o jie gi vietiniai piliečiai. Aš esu visada dėkingas savo dviem mokytojams už man duotąsias anglių kalbos žinias dar Vokietijoje lietuvių gimnazijoje, nes tik per jų nuopelną aš gausiu 80 ar 90% — Sitaip aiškiai ir atvirai rašo DP — tremtinė lietuvių mokinė.

TRAUN'S CAFE
N. E. cor. 16th Street and Spring Garden
Tel. LO 7-8662, LO 7-4967
Res. Cheltenham 2562
Philadelphia, Pa.

WILLIAM VALAITIS
Visokerpių automobilių taisymas
1730-2 E. Moyamensing Ave
Philadelphia, Pa.
Tel. Howard 8-0596

FRANKFORD AV. CAFE
John Baltaduonis, sav.
1700 Frankford Avenue
Philadelphia, Pa.

A. MIAZIS
Alus, degtinė ir vynas
2207 N. 2nd STREET
Regent 9-4156 Philadelphia

ANTHONY MARTIN
RESTORANAS IR BARAS
3759 N. 7th Street
PHILADELPHIA, PA.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
JUOZAS KAVALIAUSKAS
Licensed Penna and New Jersey
1601-03 So. 2nd Street
Tel.: DEW 511

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)
1113 Mt. Vernon Street
Telefonas Poplar 4110
Moderniška laidotimo įstaiga: didelė graži Poplyčia, erdvi salė su baru, pakeltingiems suteikiama namų — viskas nemokamai.
Nelaimės valanda kreipkitės į mūsų įstaigą, dieną ar naktį — mes visados pasirėmę ir suteikti geriausi patarnavimą.

Runo DANDIERINAS

Apie Bacilą, kuri iš cento kyla

Daug pasaulio negerovių, Daug bacilų ir ligų. Aš be cento nepastoviu, O nuo dolerio sergu.

Atvažiuoju krenta sūrį, Prašmatnus naujakuris, Pabūvojęs apsiūri — Jau bacilą beturįs.

Riečia doleriai jo kūną, Kad net braška sąnariai. Jeigu koja kur užkliūna, Kenčia sąžinė žiuriai.

Tas gyvenimas toks kryžius: La me perkerata vargai. Tegyvuoja dolerizmas! Ir temiršta jo vergai!

ĮEJIMAS TIK TREMTINIAMS BUVOM, BET AR VALIOJAM BŪTI?

Toks griežtas klausimas, lyg pavojaus krivulė, turi apskrie-ti visų Vakarų visus užkau-burikus kur tik lietuvis politi-nis emigrantas sava ar UNR-RA'os bei IRO valia atsidūrė. Dalykas pernelyg rimtas: — mes, tremtiniai, imame pamiršti ne tik savo pareigas, bet ir pačius save!

Jau prieš porą metų Ame-rikoje prisiglaudę tremtiniai vienu raštu padarė klaidingą eįimą. Jie neišėjo kaip politi-niai emigrantai pilnine ko-bos grandimi, bet su griozdiška kauke "buv." Dabar tai virsta tiesiog liga: "buv." ir "buv.", ir tik reta kada šaukiameši savo tikriniu vardu — tremtiniai.

Galimas dalykas, kad sąvo-kių maišalynė be blogos min-ties plėtė kai kurie JAV lietu-vių laikraščiai, imdami atvyk-stančius tremtinius vadinti buvusiais arba naujakuriais. Tremtinių savigarbos reikalas buvo čia pat tą netiesą atitai-syti. Bet JAV lietuviškajai spaudai pateisinti galima pri-durti, kad ji buvo mūsų pa-čių pavyzdžių veikiama. Ana, praeitą vasarą Detroito trem-tiniai įdėjo spaudoje pareiš-kimą firma "buv. tremtinių draugija." Ak, daug žinomų ir atsakingų tautiečių, bešikilda-mi iš Vokietijos, jautėsi iš pa-grindų pasikeičia. Bet parei-gos ne marškiniai, ju, kada panorėsi, nenumesi.

Be visos eilės kitų nemalonių faktų, ir pačių tremtinių spauda lepdavo politinių riktų. Štai, savo metu Mūsų Kelias, rašydamas apie vieno laivo į JAV išplaukimą, žinu-tė nei iš šio nei iš to įvardijo taip: "Aplėdžia įgrisusiū Eu-ropa." Kas gi sau į veidą spjauto? Europa iš ten kilu-siam žmogui, ypač tremtiniui, niekada negali įgristi. Priel-šingai, akiratyje dingsta Eu-ropos krantai, kaip savo metu poetui Mačiui Kėkštui, jei ne-išpaudžia ašaru, tai krūtine perveria lyg balstų peliu. Iš ten mes kilę, ten mūsų Tėvy-

nė, ten, anot poeto, mūsų gyvenimas ir kapai. Tremtynys gė-risi ir myli JAV, tačiau visa ko mastu ima savo gimtąją Europą ir tai visai natūralu. Kelčiasi šalyis ir žmonės, bet negali keistis tremtinių uždaviniai ir atsakomybė. Gy-vintina ir veiktina visur ir visada savo vardu, savo veidu ir savo vyriausių pareigų at-siklausiant.

Atsakydami tremtinio var-do, mes save deklasuojame (išsišeriame), mes išduodame anapus geležinės uždangos žūtūt kovojančius brolius, kurie pastarajai politinei emi-gracijai patikėjo ypač didelės tiesos sauklių teisės mandata. Mano manymu, tremtinio są-vo-ką ir pareigas geriausiai y-ra apibūdinęs poetas K. Bra-dūnas. Tas eilėraštis trumpas, ir jį netgi tremtinių vaikai turėtų išmokti kaip šūki:

Mūsų vardo ugnim neištrinti, Mes — ne sauja sausių pelėnu. Mes — pėdos, teisybės imintos, Epochon šėtono dienu.

Mes esam trimitas pavojaus. Skamba aidas pasaulio gale: Paskubėkit! Žmogėdros atjoja Sukurvinta stepių žole.

Žveriažmogis gūžiasi pulti, Ir, kai šuoliui staiga išsities, Mes būstme ašmenys durklo, Kur širdį laukinę pasieks.

Politinė emigracija — ne pra-moga, bet kova, amžinai prieš akis teturint mūsų nepaįs-tančiąją Lietuvą. Tai kova ir besalyginis aukojimasis Tėvy-nės laisvei.

Paskutiniu metu ši opų rei-ka — "tremtiniai ar tik buvę tremtiniai?" — iškėlė kalbinin-kas L. Dambra. Išsiskaitykime žodis žodim:

"Mes, "dipukai" galėtume šiuo metu vadintis buvusiais tremtiniais tik tuo atveju, jei būtume dabar jau nusistatę niekuomet ir savo tėvynę nebegrįžti, t.y. jei imtume save laikyti normaliais imigrantais, atvykusiais ieškoti geresnio uždarblio ar apskritai geresnių gyvenimo sąlygų."

Toliau pabrėžiama: " ... ir jei nebūtų lemta mums grįžti, ir mirsime trem-tiniais. — Skaudus tai žodis, bet kartu ir garbingas. Nesigėdin-kime jo. Nesivaržykime visur ir visada prisipažinti, kad į Ameriką atvykome ne dolerio suviloti ir kad didi galinga ir turtinga Amerika niekuomet neatstos mums mažos ir ne-turtingos Lietuvos. Neatstos, nes ten mes palikom turta, ne-perkamą doleriais ir auksu. Te-gu žodis tremtiniai nuolat de-gina mūsų širdis tėvynės mel-lės ugnimi..."

Iš tiesų, išsivadėdami savo vardo, mes išduodame ir save, kaip tremtinius, ir kovą už Lietuvos laisvę. Politinė emi-gracija yra krislas ne tik Lie-tuvos okupantų akyse, bet ir

visos Vakarų demokratijos. UNRRA ir IRO sukurta juk Vakarų demokratijos.

Tad mūsų ne tik pareiga, bet šventas kovos įsakymas vi-sur ir visada kalbėti tremtinių arba politinių emigrantų var-du ir ryžtu. Pasaulis dar kur-dias, pasaulis dar bijo vyriš-kai pažvelgti apgaulėi ir smur-tui į akis, pasaulis Kremliaus tironiją, kuri žyguoja per tautų lavonus, bando vadinti Rytų demokratija. Tai Jaltos, Teherano, Potsdamo konferen-cijos neišsigeravęs nuodas.

Tremtiniai turi uždavinį ne tik savo Tėvynės, bet ir visos tikrosios, arba Vakarų demokratijos atžvilgiu, turi pa-reigų ginti krikščionišką kul-tūrą ir civilizaciją nuo pus-laukinių gaujų, kurioms vadov-va jųja mongolų Džingischaną pralenkęs žveriažmogis Juoa-zas iš Kremliaus. Apie nor-malų išsikūrimą čia Amerikoje ar Kanadoje, Australijoje ir bet kur kitur tremtinių ne-gali ir atėti į galvą. Mes esa-me kariai žygyje i tiesą ir laisvę tautoms, vargstančioms anapus geležinės uždangos. To-kia tremtinių padėties logika ir jos nelėkas negali pakeisti ir nepakeis, iki Tėvynė atgaus laisvę!

Pastaba: — Kodėl "įėjimas tik tremtiniams"? Mat, čia grynai sąvaybės pasinėkėjimas. Visų pareiga kovoti prieš ko-munizmą ir vaduoti Lietuvos Respubliką, bet 1939 - 1945 m. karo tremtiniai turi būti pir-mi dirbti, aukotis ir, kai ateis sprendžiamoji valanda, kautis su ginklu. Seniau iš Lietuvos iškilusiems tautiečiams prisimintina "rašytojos Zemaite's žo-džiai: "Galite išmetinėti (rusų) valdžios šunynes, kankinimus nekaltu žmonių. Tėvynė jus prašo..."

Tremtiniams gi žinotini dr. V. Kudirkos žodžiai:

Kada gi priešai štvėrė dras-kyt mus apnikę, Jūs, kaip niekšai, pabėgot, mus vienus palikę. Mus iš tėviškės tremia, ka-lėjiman ima, O jūs?... kas - žin, ar matot mūsų pasišęntimą? Kas - žin kur išsilapstėt, tartum niekadėjai, Ir zadėjimus jūsų išnešiojo vėjai?!

Kai kuriems seniesiems iš-eiviams atsistatiusi Lietuva galės kartoti Zemaite's žodžius: "Galėjot daugiau padėti", bet į tremtį iškilusiems ir tremti-nių pareigų išsivadėjusiems. tēkartos Valžganto žodžius: "Save mylėjote labiau už ma-ne. Ar ne aš jūsų motina ir tėvynė? Kokios plynios jus suvedžiojo? TISS... baikite pūti, kur t pradėjot..."

J. CICENAS

Psł. 3 — 1950 m. kovo 17 d.

VIENYBĖ

American Weekly in the Lithuanian Language

Established in 1886 by J. J. Paukštis

JUOZAS TYSLIAVA, Editor and Publisher

Salomėja Narkėliūnaitė, Editor

Editorial and Business Office:

412 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y. Phone EVergreen 4-0862

Subscription Rates: USA and possessions \$4.00 per year, Canada \$4.50, elsewhere \$5.50. Advertising rates on application.

Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office at Brooklyn, N. Y. under the Act of March 3, 1879.

Penktadienis, 1950 m. kovo 17 d.

TOTALINĖ DIPLOMATIJA

Truko keleri metai, ligi JAV gerai pažino savo buv. sąjungininkę Sovietų Sąjungą ir pagaliau įsitikino, kad ji visomis priemonėmis siekia komunistinę sistemą išplėsti visame pasaulyje. Ši pažintis JAV daug kaštavo.

Sovietų Sąjunga daug laimėjo paskutiniame pasauliniame kare. Jos laimėjimai didėja ir po karo. Komunistinė ekspansija Vakarų Europoje pasiekė šiaip taip sulaukyti, bet už tai ji smarkiai plinta Azijoje, ir čia jos plėtimasis pavojingas JAV interesams.

JAV atidžiau apsidairius viduje, pamatė, kiek giliai komunistų pasiknista ir po jos pačios valstybės pamatais. Prasidėjęs svarbiųjų valdžios štaigų antikomunistinis valymas tęsiasi. Jis JAV, be abejo, sustiprins, nes vidaus priešas yra pats pavojingiausias.

Tačiau to dar per mažai. Valstybės sekretorius Dean Acheson kovo 10 d. reikalavo, kad kovoje su Sovietų Sąjungos kėsiais užvaldyti visą pasaulį amerikiečių tauta savo vyriausybę remtų visomis jėgomis. Tada Dean Acheson pažymėjo, kaip totalinę diplomatiją.

Laisvasis pasaulis šiandien kovoja su komunistų grėsme, ir ši kova žmoniui yra tokios pat reikšmės, kaip ir sėkminga kova su nacionalizmu. Tačiau JAV dar nėra panaudojusios visų priemonių šiai kovai laimėti.

Dean Acheson sako, kad totalinė diplomatija — tai gaudius visų vyriausybės šakų ir kongreso bendradarbiavimas — ir visų kitų Amerikos gyvenimo institucijų — pramonės, žemės ūkio, darbininkų, spaudos ir radijo — laisvas sutarimas visą savo pastangas nukreipti pradėti kovai laimėti.

Keturių Didžiųjų konferencija šaltojo karo problemos išspręsti negali, nes praeitis parodė, kad Sovietų Sąjunga niekur nuolaidų nedaro. Tą problema gali išspręsti tik ryžtinga JAV pasipriešinimo Sovietų Sąjungos ekspansijai akcija. Laiku ir pakankama JAV parama Graikijai ir Turkijai jas išgelbėjo nuo komunistinės agresijos. JAV pagalba ta agresiją sulaukė ir Vakarų Europoje.

RINKIMINĖ KOMEDIJA

Praeitį sekmadienį Sovietų Sąjungoje buvo renkamas naujas liaudies parlamentas, susidedantis iš 1302 narių: 671 Aukščiausios Tarybos ir 631 Tautinės Tarybos.

Jei tie rinkimai būtų buvę laisvi ir demokratiški, pasaulis juos būtų sekęs nepaprastu susidomėjimu, nes rinkiminiai rezultatai būtų daug ką galėję lemti ne tik Sovietų Sąjungos vidaus, bet ir pasaulinėje politikoje.

Dabar Sovietų Sąjungos parlamento rinkimai buvo tikra rinkiminė komedija. Rinkimuos tebuvo vienas komunistų partijos sudarytas sąrašas, ir visi rinkikai už jį privalėjo balsuoti. Kas Sovietų Sąjungoje nebalsojo, tas aiškiai jos režimo priešas, ir kaip toks — naikintinas.

Sovietų Sąjungos vidaus ir užsienio politikoje rinkimai plačiausiai išnaudojami komunistinei propagandai.

Prieš pat rinkimus kalbas pasakė ir žymieji vadai. Pirmasis kandidatas Stalinas savo rinkiminėje apylinkėje Maskvoje kažkodėl šiemet zadetosios kalbos nebesakė. Kiti visi kalbėtojai pabrėžė Sovietų Sąjungos taikingą politiką. Sovietų Sąjunga, Vakarų diplomatų nuomone, pradėjo pasaulinės taikos ofensyvą.

Tos Sovietų Sąjungos vadų kalbos nėra nuostabi ir nesuskaito tikrųjų jos tikslų. Apie pasaulinę taiką tiek daug kalbėta tik todėl, kad norima nuraminti naujo karo blynciją rusų tautai.

Nauji rinkimai jokių permainų Sovietų Sąjungos vidaus ir užsienio politikai nešė.

BALSAS TYRUOSE?..

Pavartę mūsų spaudos puslapius, pastebėsime, kad juose daug rašoma ir siejama mūsų tautos kultūriniais reikalais.

Šita! daroma nuostabi, nes jaučiama, kad tai gyvybinis mūsų tautos reikalas. Jei išvilioje hiyk mūsų tautinė kultūra, silpnėsime tautiškai ir nepajusime, kaip mūsų tautinė gyvybė pradės merdėti.

Tie kurie siejasi mūsų tautos kultūriniais reikalais, kurie šaukte šaukia spaudoje, kad ji juos būtų daugiau dėmesio kreipiama, koki kas vis dar heka neišgirsti. Jų šaukimas — balsas tyruose...

Mes turime visą eilę vadovauti pasivokusiu organizacijų. Į jas tas balsas yra krepiamas, ir jos neturėtų jo neišgirsti.

Kiek daug buvo rašyta ir kalbėta apie Kultūros Fondą. Jo vadovybė persikėlė į JAV, ir nieko apie jį daugiau nebegirdėti. Sumanytas buvo gražus, tad kodėl jis nebevykdomas?

Turime ir daugiau kultūrinių organizacijų, bet apie jų veiklą kuo mažiausia girdėti. Visuomenė jomis domisi ir, jei jos ką veikia, turėtų garsintis.

Kiek kartų buvo rašyta, kad mums reikalinga plati kultūrinė organizacija, kuri būtų pajėgi remti bent didžiąsias mūsų kultūrinės pastangas. Ligi šiol mūsų kultūrinis veikimas ribojasi įvairiomis pramogomis. Gera ir tai, bet nepakankama. Be organizacijos, be sutelktinių jėgų nepajėgsime nieko vertingesnio sukurti.

Kultūriniai reikalai yra tiek svarbūs, jog jais šliotis, apie juos šaukti turime to, ligi mūsų balsas bus išgirstas. Ir mes tikime, kad jis pagaliau bus išgirstas!

Taip sovietai gaudė tremtinius

JIEMS TALKININKAVO UNRRA IR VOKIECIAI

Buvęs NKVD majoras, prisidėjęs Petrovo pavarde, aišdūręs Vakaruose, paskelbė Tribune de Geneve dienraštyje savo atsiminimus. Čia skelbiama ta atsiminimų dalis, kurioje aprašo NKVD priemonės DP paimti ar likviduoti — jei ne savo rankom, tai sąjungininkų ar šalpos organizacijų.

REPATRIJANTŲ LIKIMAS

1945 m. rugpjūčio m. buvau paskirtas palydėti gana didelį repatriantų būrį į stovyklą rytinėje Vokietijos zonoje.

Tai buvo ilgas traukinys, sudarytas išimtinai iš priekinių vagonų. Ant kiekvieno kabėjo didžiulis Stalino portretas su įrašais raudonose kaspinuose: "Ačiū didžiajam Stalinui, kad mus išgelbėjo iš fašistinės nelaisvės." Grįžtame į savo tėvynę! ir t. t. Vykstantiems amerikiečių kariuomenė buvo išdalinusi maisto, o tik ką pradėjusi veikti UNRRA — drabužių. Kai kurie iškeitė maistą į degtinę. Pirmoji kelionės dalis vyko džiaugsmingą nuotaika.

(Vos tik paskutinius amerikiečių postus pravažiavę ir prie sienos sustoję, tučtuojau buvome apsupti sovietų dalinių. Repatriantai, "saviškius" pamatę, parodė tikrai nuostabią džiaugsmą: lipo iš traukinio, apsikabino kareivius ir karininkus nešė ant rankų.)

Tačiau pastarieji, vieton džiaugęsi naujai atvykusiems, pasilikę šalti, nepamiršdami, kad atstovauja NKVD. Staiga švilpus, ir isakymas lipi į vagonus. Vėliau garsakabiu paskelbta, kad traukinys vyks Werdau stovyklos kryptimi, kad vagonų durys turi būti uždarytos. Palydavo buvo isakytį šauti, jei kas bandytu atidaryti duris ar šokti iš traukinio.

Repatriantai klausėsi švasondamies. Matyt, nė vienas neabejojo sutikimu, kurį tėvynė jiems suruošė. Po kelių valandų kelionės traukinys buvo apsuptas. Dabar jau visi buvo padėti su-

atvykome į Werdau. Ir vėl dabar turėjome "gauti" nuo repatriacijos besispaustantį elementą." Daug DP, kilusių iš SSSR, Baltijos kraštų ir Lenkijos, pradėjo vengę UNRRAos stovyklų. Vieną, turėdami neramią sąžinę, nenorėjo patekti į NKVD nagus. Kiti dėl to, kad bijojo būti grąžinti į savo kraštus, į politinę santvarką, kurios nenorėjo.

Tokie vietoj UNRRAos globos vietėiu rinkos badavimą ir vietinės valdžios bet žmonių užgauliojimus. Vis dėlto ir iš stovyklose esantį DP nemėžai figuravo mūsų "karo nusikaltėlių" sąrašuose. Bet tie žmonės buvo sunku atpažinti, nes turėjo netikrų dokumentų ir ypač, kad jie savo tarpe buvo solidarūs.

Mes, NKVD tarnautojai, niekada nebūtume galėję savom jėgom rasti tuos "karo nusikaltėlius." Retas mūsų mokesčio angliškai ar net vokiškai. Pati aplinka, kurioje turėjome dirbti, mums visai svetima. Reikėjo susirasti agentų vietoje iš vokiečių, iš amerikiečių, iš pačios UNRRAos.

VOKIECIAI PADEDA

Mūsų darbas buvo palengvintas, kad visi svetimsčiai gyvena DP stovyklose, buvo UNRRAos registruoti, o privaliai gyvena turėjo registruoti vokiečių policijoje maisto kortelėmis gauti. Be to, tarp vokiečių surasti agentų jokių sunkumų nesudarė ir nebrankai kaštavo. Vietiniai gyven-tojai ir vietos valdžia labai noriai, dažnai ne prašant, nurodydavo rusų gyvenamas vietas.

Už konservų dėžę, palmtą iš amerikiečių, vokiečių "burge-sterial" ar "antikomunist" is-taigos patekdavo mums, poli-cijoje registruotų svetimsčių sąrašus. Tuo būdu Stuttgarto repatriacijos komisija pati viena trumpu laiku atrado daugiau kaip šimta sovietų pabėgėlių ir daugumai iš jų nu-gražinama, žinoma, iluzi-ju neturėjome dėl vokiečių bendradarbiavimo tikslų. Bet

tas mums nekludė. Tai buvo lyg antrasis vokiečių — rusų susitarimas.

Vieną dieną Donauworth amerikičių komitetas sukviė visus sovietų piliečius pasro-dyti mūsų komisijai. Vokiečių viceburmistras dėl man neži-onomų priežasčių amerikony i-sakymui suteikė platesnės prasmės, pabrėždamas, kad tas isakymas apima ne tik SSSR piliečius, bet ir Baltijos kraštų gyventojus.

Tai buvo tiesiog mūsų nepareikšto noro realizavimas. Turėjome isakymą reikalauti iš Baltijos kraštuose gimusius "repatrijuoti," bet kadangi JV yra atsiskiusios pripažinti Estijos, Lietuvos ir Latvijos prijungimą prie Rusijos, tai viceburmistro paslaugumas mums valstų nedavė. Vis dėlto šimtinę cigarečių jam do-vanojome.

SUNKINO DP GYVENIMĄ

UNRRAos pagalba mums buvo žymiai mažesnė. Tais laikais, apie kuriuos kalbu, šita tarptautinė organizacija savo žinioje turėjo šimtus DP stovyklų, kuriose gyveno maž-daug pusantro milijono pabė-gėlių. UNRRA iš pradžios te-buvo labdarybės vykdymo is-taiga.

Pamažu tačiau teko jai pri-sižinti ir administracinių bei politinių uždavinių rūpinimas. Šita UNRRAos evoliucija buvo mūsų izmiasmo agento prie Eisenhowerio gen. štabo: pas-tangų rezultatas. Daug-pilngė ji mums kaštavo, bet NKVD atžvilgiu šitos išlaidos visiškai apsimokėjo.

DP perėjo į UNRRAos ad-ministraciją, kitaip sakant — į mūsų rankas. Mūsų agentai viską darė, kad stovyklų gy-ventimas būtų nepakendamas, stengdamies surasti tuos, ku-rie stepėsi netikra pavarde ar pasu. DP stovyklose turėjome dvejopus agentus: vienį, pa-rinkti iš pačių padugnių, iš-davinėjo savo draugus už pa-kelį cigarečių ar pusbutelį degtinės, kiti mūsų tinklan pateko dėl šantažo ar grasini-mų. Pvz, kurlam nors DP sa-kydavome, kad žinome, jog jis tarnavęs Vlasovo armijoje. Jei jis nori išsibėgti, jis turi pa-gelbėti MGB. Kitas spaudimo būdas, kuriam DP buvo labai jautrus, buvo grasinimas pa-liešti jų šeimoms narius. Buvo-me ispraše iš UNRRAos, kad savo anketose ji žymėtų DP tėvų ir motinos vardus ir gy-venamąją vietą.

Turėdami šitas žinias, pra-nekdavome nepaklustam DP, kad, jei jis atsisakys grįžti, jo tėvai nukentės. Reikia pripa-žinti DP garbę, kad agentai iš DP tarpo buvo mažiausiai haudingi.

UNRRAos TARNAUTOJAI — RIMTI PAGELBININKAI — Rimtų pagelbininkų radome tarp UNRRA tarnautojų. Pra-džioje UNRRA administracija sudarė amerikiečiai ir britai,

Jau daug laiko vis girdime: bolševikai visame pasaulyje turi "penktąją koloną" — at-seit, savo armija už T. Rusi-juos ribų kitoje valstybės, ku-ria sudarė bolševikai — komi-nistų partija. Mopros rėmė-jai, plapitėji T. Rusijos agen-tai ir šnipai, visokie ju "pre-kybininkai ir pramonininkai" — komitvojažeriai ir papiri-kiniai, kurie valkots dolelio ir išsivinėja svetimųjų valsty-bių karo paslaptis Kremliu.

Penktoji kolona yra Mask-voje atomine ar hidrogenine bomba — yra kozirus Stalno ir jo politbuuro naguose. Ir keista, ir nesuprantama, ir nek šlyštu, kad demokratines valstybes leidžia savyje veikti kompartiją, kuri juodausiai antidemokrati, kuri yra tero-ristinė aiktatūra.

Kompartija, ta penktoji ko-lona, isakverbdama į vaidžių aparatą, į draugas, į spau-dą, į stabus, į profesines są-jungas ir unijas, sau pasi-lenkdama net milijonierius ir milijonijonierius, stengiasi iš-vidaus sutraukti kiekvieną dar likusią laisvą valstybę, net ir galingąją Ameriką. Kol

Pragiedrėjimų matyti, bet tai eina tiek lėči vėžio žings-nių, kad ligi šiol dar viskas tepareina nuo penktosios ko-lonos ir nuo Maskvos dirigen-tų. Brudydami, konferen-cijomis, pasimatymais, susitiki-mais, kostais ir bendru cigarų parūkimais, pažadais, priža-dais, slaptomis ir viešomis sutartimis, laiko laimėjimais ir impotenciniais didžiųjų "galvų" galvosenomis, esa, bolševizmas — komunizmas — penktoji kolona reikia perauk-lėti. Nėko gero nelauktina.

Visuotinė griežtausioji ak-cija jau seniai bolševizmo ir bolševizmo valdžios visur bū-ties auksas, o penktoji kolona būtų buvusi mardėjęs I užmėti. (1)

Stiprybės šaltinis

Per tautines šventes neišvengiamai prisimename savo dar netolimą praeitį, gražius ir laimingus nepriklausomos Lietuvos laikus.

Juos vienai ar kitaip prisime-na kiekvienas tų švenčių kalbėtojas. Prisimenama tuos laikus ir, kalbėdami apie savo tautos ateitį, kai svarstome priemones tautos laisvei siekti ir nepriklausomai Lietuvai atstatyti. Tačiau kalbėdami apie netolimąją savo tautos praeitį, ją vienoki ar kitoki būdu vertindami, nevisi, esame objektyvūs. Kai kurie esame jau per daug šalti, nepaiso-me faktų, ir tas yra žalinga.

Lietuvos praeities pažinimas, ugdes savo tautos ir jos kultūros meilę, buvo vienas pa-čių svarbiausių mūsų tautinio atgijimo veiksnų, vedusių prie nepriklausomos valstybės at-statymo. Kai mūsų tauta iš pirmojo pasaulinio karo griu-velių tiesias laisvam gyvenimui, kai buvo teikiama kelias ne-priklausomai Lietuvos valsty-bei, kai pasauliniame forume buvo ginama Lietuvos laisvės byla, praeitis davė nesugriaunamų argumentų Lietuvai tap-ti laisvai.

Mūsų tauta siekė to, kas jai teisėtai priklausė, ka ji buvo įgijusi kraujo aukomis ir ne-susiklamomomis kultūros ver-tybėmis. Praeitis, istorija yra pats teisingiausias, bet drau-gė ir rūšiausias pasaulio teis-mas. Tai, kas vertinga, ji pa-paženkina žmonių abejojimų, kas laikina, pasmerkia už-uomarsčiai.

Praeitis ir šiandien yra di-delis veiksnys kovoje dėl mū-sų tautos laisvės. Tad samon-ingai ar nesamoningai mes patys to veiksnio nežalokim, nesilpininkim jo ir tuo būdu nekenkim savo tautos laisvės bylai. Seniau praeitis buvo mūsų stiprybės šaltinis, šiandien netolimoji Lietuvos pra-

eitis kai kieno norima padary-ti silpnybės šaltiniu.

Seniau apie praeitį buvo kalbama su pagarbą ir mei-liu, joje buvo ieškoma ir ke-liama tai, kas didinga, šian-dien kai kas, vertindamas ne-priklausomos Lietuvos laikus, nori būti jos darbų rūšėtu tei-sėju. Ieško ne to laikotarpio vertybių bei laimėjimų, bet tariamų klaidų. Praeiti verti-nant dabarties požūriui, be abejo, daug kas gali atrodyti klaidinga ir da, daugiau klai-dų ir net nusikaltimų praei-ty mato tas, kas ją vertina savos srovės ar partijos ma-stu.

Praeities vertinimas partišku ar srovišku mastu vargu kada gali būti objektyvus. Ir ne-nuostabu, kad šiandien toks srovinis netolimosios praei-ties vertinimas daugiausia su-keilia tarp srovių nesantarvės, kuri mūsų tautos laisvės bylai yra žalinga.

Lietuva savo nepriklausomy-bės metais tiek daug pasteku-bei įvairiose srityse ir tokią di-delę pažangą padariusi, jog niekas sveikai galvojas jos laimėjimų neieigia. Jei dėl kurių nors sumetimų nenorime tų laimėjimų pripažinti, tai bent nekelkime praeities duiktų, ne-tendykime jomis savo nepri-klausomybės sviesųjų dienų. Paiklim ta darba savo prie-šais.

Bolševikai stropliausiai mur-zina Lietuvos nepriklausomy-bės laikus ir mes jiems ne-talkingaukime. Vos tik oku-pavę Lietuvą, bolševikai pa-naudojo visas savo propagan-dos priemones sumektinti ne-priklausomos Lietuvos laimė-jimus. Ta savo propagandą jie ir dabar, betesbia, Bolševikams nepriklausomą Lietuvą ne-tik ūkinės bei kultūrinės pa-žangos, bet ir laisvės nebuvo. Tačiau ši bolševikinė propa-ganda yra visiškai bejėgė, nes lietuviai matė, kas buvo ne-

A. Merkelis

Lietuvos keliais

J. NAISYS

Nepriklausomosios Lietuvos keliai jau nebuvo blogi. Kiti anksčiau, mes patys laisvėje buvome geležinkelio „nustiesę, sujungdami jais su šalies centrais ir toliausias šalies vietas. Prie buvusių pientų nevienas lietuvių tistas pientas atsirado, o didžiausias pačių lietuvių kūriny — Zemačių pientas, jungiantis Vilnių ir Kauną su Zemačija ir Klaipėda. Atsirado naujų vieškelių tinklas. Kai kurie Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos vieškeliai, carų Rusijos laikais panaikinti, Neprikl. Lietuvos laikais vėl buvo tikrais ištiesintais vieškeliiais paversti.

Senovės lietuviai, spręstina, labai mažai testūpino žvyruiotųjų kelių taisyms, taisydamo nebent būtiniausius magistralinius sau kelius. Pirmučiausia, tai todėl, kad lietuviai turėdavo slėpti savo sodybas giriose ir kalnuotesnėse vietose tarp balų, o antra vertus, todėl, kad instiktiviškai buvo įpratę miško tylą saugoti, kad neišbaidytų paukščių ir žvėrių. Lietuvos miškas — tai tam tikros rūšies senovės liudytojas, kaip ir koks pasaulyje retas parkas.

Visur krašte susisiekdavo raitai ir takais. Todėl nuo seno lietuvis prie arklio — žirgo prisirišęs.

Per balas būtinose vietose buvo tiesiami keliai iš skeltinių sienojų. Tokie keliai, išilkinieji ir rastiųjų Prūsijos (Mažojoje Lietuvoje), yra sudėlioti iš šešių eilių skeltinių rastų per vieną sieksinį ligo. Visa tai iš šonų buvo sutvirtinta sienojais bei daugybė baslių, o būtiniausiose vietose net ant polių (svajiniai keliai) jie klojami. Tokių kelių išlikusių dalių yra ligi 300-600 sieksnių ligo. Dabar jie apaugę samanomis ir žole ir vos vos bepastebimi. Kurios iš tų dalių lietuvių, kurios kovėčių kryžiuočių — tuokart Lietuvos žemlių pūdinėtojų, — sunku bepasakyti.

Patys lietuviai bus mieliau daręsi akmenų brastas, vadinamąsias kulgrindas (Zemačių kūlys - aukštųjų akmuo; akmengrindės) iš keletos sluoksnių akmenų ar plytų, pripiltų smėlio ir iš kraštų sutvirtintų sienojais; kulgrindos buvo ligi 9 pėdų pločio, taigi pakankamai plačios. Tos kulgrindos ėjo po vandeniu, zemoje slėniose vietose, ir vi-

sados vingiuotina. Tų įdomių ir naudingų kelių įprastinis gilumas siekia 1/2-1 1/2 metro. Vietomis žmonės jie vadina mi švedkeliiais. Matyt, todėl jie taip vadinami, kad iš švedų keletos kartų „viesėjimas“ Lietuvoje skaudžiausiai atsiliepė vietinių gyventojų gyvybei ir gyvenimui, nors pačios kulgrindos yra lietuvių kūrinys ir, nepalyginti, ankstesnis, negu švedmečiai; tik senesni istoriniai faktai labai dažnai yra nustelbiami naujesnių ir baisesnių istorinių faktų. Taip ir šiuo atveju bus atsitikę.

Zemačijoje akmenų keliai žinomi per Ragų balą (Spicynas rašo — Ragai) prie Podaicijų (Spicynas rašo Padebaic kilm., o aš čia neturiu šaltinių galutiniam vietovardžiui nustatyti). Toks akmenkelis yra Dirvonoose netoli nuo Panevėžio, einantis maždaug nuo Lepšių kaimo galulaukės į vakarus per miškus Upytės bažnytkaimio link. Reikia atsiminti, kad Lepšių lauke (4 km. nuo Panevėžio) ir Upytės srities Bertūnų (Panevėžio kurortas 8 km. nuo miesto) kurganuose randama daug 6-8 a. po Kr. žalvario kultūros Raginėnų kultūros tipo radinių, o iš čia į šiaurę ir patys Raginėnai nebetoli. (Neseniai mūsų spauda iš bolševikų Tiesos paėmusi, paskelbė, kad Bertūnų kurganai bolševikų jau išarti, kad lietuviškumo nė pėdsakų nebėlikty.) Šita visa sritis yra buvusi lietuvių giminė žiemgalių gyvenata. Akmenkelių yra ir apie Kupiškį, Užvenčių, Svecionių aps., prie Naručio ežero, prie Medziolo.

Visi slaptieji karo keliai netiek jau ankstyvo meto, betgi kai kurie jų vistiek sieks 13 amžiaus pirmąją pusę, kai reikėjo lietuviams pradėti kariuoti su vokiečių kryžiuočių ir kalavijininkų ordinais, buvusiais pasiryžusiais žūbtū Lietuvos nukariuoti.

Tų istorinių Lietuvos kelių traktais šiandien eina ir svėtimųjų nuskriaustasis lietuvis: Lietuvos partizanai iš miškų, geriau, negu atėjūnai bolševikai, žinodamas visas slaptasias savo krašto vietas, visus slaptuosius kelius, takus, takelius, budriai stebi okupantus ir jų šlykščiuosius darbus, patogesniu atveju juos užpuldamas ir sunaikindamas. Savisaugos tradicija, per amžius ir lietuvių kraują ir protą išbrosusi, ir šiandien lietuvi verčia visomis priemonėmis gintis, kol Lietuva bus laisva.

Kur pradingo tas takelis, kurs pro kryžių ėjo?..

JAV KONGRESO BIBLIOTEKAI 150 METŲ

Šių metų sausio mėnesį Kongreso bibliotekai Washingtono sukako 150 metų. Ji per tą laiką išaugo į svarbią JAV kultūrinę instituciją ir į vieną pačių didžiausių pasaulio bibliotekų. Ji skirta kongreso nariams, tačiau ja gali laisvai naudotis kiekvienas pilietis.

Kai kongresas savo nuolatine būstine iš Philadelphiajos perkėlė į Washingtoną, D. C., iškilio savos bibliotekos reikalas. Specialiu įstatymu buvo skirta \$5000 reikalingoms kongresui knygoms pirkti, ir joms numatyta vieta Capitoluje. Tai įvyko 1800 m.

1814 m. biblioteka jau turėjo daugiau kaip 3000 tomy knygų. Tų pat metų rugpjūčio 24 d. gaisras biblioteką sunaikino. Ji buvo atkurta, nusi-

pirkus vertingą Tomo Jeffersono biblioteką. 1851 m. gaisras vėl sunaikino didžiąją tos bibliotekos dalį.

Šiandien kongreso biblioteka turi daugiau kaip 8,5 mil. knygų ir brošiūrų, daugiau kaip 11 mil. rankraščių, apie 2 mil. žemėlapių ir atvaizdų, apie 2 mil. muzikos veikalų ir gaidų. Be to, ten esama daug plokštelių, filmų mikrofilmų, laikraščių, retų spaudinių ir kitokių eksponatų.

Bibliotekoje yra visų JAV prezidentų, nuo Washingtono ligi pastarųjų ir daugelio žymniųjų valstybinių bei politinių rankraščių. Rinkiny knygų apie aviaciją yra didžiausias visame pasaulyje. Taip knygų kinų ir rusų kalbomis.

Kongreso biblioteka smarkiai pradėjo didėti nuo 1897

m., kai ji iš Capitoliaus buvo perkelta į didžiulius Granito Rūmus. 1939 m. buvo baigtas tų rūmų priestatas. Kongreso bibliotekos rūmai sudaro 36 akrų plotą, kuriame yra 250 mylių plieninių knygoms lentynų, 20 skaitymo salių, per 100 kambarių mokslinėms studijoms ir per 225 patalpas mokslininkams, kurie atlieka tyrinėjimus, jiems kongresmanų ir senatorių pavestus.

Ateinančias Vėlykas reikėtų paversti tam tikra etnografinė prasme ir lietuviškoms šventėms. Vakaruose iš scenų tai pavaižduotina. Patys laikraščiai, atrodo, daugiau parašys apie Vėlykas Lietuvoje ir vėlykine etnografija. Tegul ir senasis lietuvis išsėvis prisimins ir atsigaus.

TECHNIKOS GLOBĖJAS

Krikščioniškos tautos ir valstybės, de savo metinių bei tautos sukaktvinių švenčių, taip pat šventė ir savo globėjų šventės.

Pavyzdžiui, mes, be sukaktvinių tautinių švenčių, minime kovo 4 — Lietuvos Globėjo — vienintelio jos šventojo ir jos Didžiojo Kunigaikščio šv. Kazimiero dieną.

Lietuvos kariuomenė ir jos ginklų dalys turėjo irgi savo globėjus šventuosius, kurių šventės buvo atitinkamai minimos (kariuomenės ir jos vadovybės globėju buvo — šv. Mykolas Arkangelas — rugsėjo 29 d., technikos dalių globėjas — šv. Juozapas, pėstininkų dalių — šv. Maurikijus — rugsėjo 22 d., raitininkų šv. Jurgis — balandžio 23 d., artilerijos — šv. Barbara). Skautų Sąjunga Lietuvoje buvo pasirinkusi globėju šv. Jurgį, o taip pat minėdavo ir šv. Kazimierą.

Tokių švenčių metu būdavo rengiami atitinkami minėjimai.

Lietuvos inžinierių šeimai Nepriklausomos Lietuvos gyvenimo laikotarpiu buvo išaugusi ir kelių šimtų gausų būri, nebuvo dar sukūrusi nei vienos, nei veiklios profesinės organizacijos tradicijos ir juo labiau neturėjo savo organiza-

cijos tradicijų bei švenčių. Net savo įsistatymo metinės šventės neminėdavo. Technikos globėjo — šv. Juozapo šventę iškilmingų susirinkimų minėjimais bei gedulingomis pamaldomis už mirusius bei žuvusius inžinierius jau 1946 — 1949 metų bėgyje šventė vienas iš veikiančių Liet. Inžinierių Draugijos skyrių Wiurzburge, o vėliau Schweinfurte — Vokietijoje.

Šv. Juozapas, kaip žinome, buvo dailidė — technikos srities darbuotojas. To meto ir vėlesniais laikais technikos mokslų, o aišku, ir inžinierių profesijos žmonių nebuvo. Iškilavo ir pasizymėdavo tik atskiri genijai — specialistai, išradėjai. Dailidės amatas yra glaudžiai susijęs su inžinierių profesija — su technika, juo labiau tais laikais, kada vyko technikos užuomazga, iš kurios išaugo ir išobulėje nūdienės technika.

Todėl ir veikiančios Lietuvos inžinierių ir Architektų Draugijos Amerikos, Kanados, Argentinos, Brazilijos, Australijos, Kolumbijos ir kitų laisvųjų valstybių miestuose šiemet, be abejo, šią gražią bei prasmingą technikos globėjo — šv. Juozapo šventę — kovo 19 d. — atitinkamai ir iškilmingai paminės.

Inž. K. Krulikas

KULTŪRINĖS AKTUALIJOS

— „Dirvos“ savitraštis vėl pradeda leisti knygas. Neseniai iš spaudos išėjo nedidelės apimties knygelė — Vyt. A. Brazulio „Aš laikiau pamaldas už Staliną“. Toliau numatoma išleisti Balto Gaidžiūno atsiminimai „Vieneri metai ir viena savaitė“ ir Balio Augino lyrika „Širdim i tėviškę“.

— „Ventos“ leidykla Vokietijoje išleido K. Grigaitytės eilėraščių „Paslaptis“ ir dr. A. Macėnos „Didžiojo inkvizitoriaus“ antrąją patalpa laidą, kurią visą nupirko Amerikos lietuvis kultūrininkas kun. Juras.

— Rašytojas Jurgis Savickis, baigęs romaną „Žemė dega“, paruošė spaudal novelių rinkinį. Knyga turės apie 300 puslapių.

— Poetas Jurgis Kastytis Gilauda šiomis dienomis išleidžia savo eilėraščių rinkinį, pavadintą „Ave America“.

— Kovo mėn. pabaigoje iš spaudos išėma pirmasis naujojo kultūrinio ir visuomeninio žurnalo „Nemuno“ numeris. Žurnalo išleidimą remia Lietuvos Kultūros Fondas. Redakcinę kolegiją sudaro Vyt. Alseika, Liudas Dovydenas, Bronys Ralla, V. Trumpa ir Henrikas Zemelis.

— Naują knygų biuletenio numerį išleido Gabija — Lietuvos Spaudos Centras Amerikoje (412 Bedford Ave, Brooklyn 11, N.Y.). Biuletenyje plačiau aptariamos naujai pasirodžiusios knygos; duodama trumpa rašytojų veiklos apžvalga, labiausiai skaitomos šiuo metu liet. knygos ir kt.

— Kultūros žurnalo „Aidų“ antrasis šių metų numeris jau išėjo iš spaudos. Chicagoje atgaivinamas „Šviesos“ žurnalas, kurį ir toliau redaguos Vyt. Saulius.

J. Žilvinas

KASDIENINIS ŽODYNAS

Imperializmas, lot. — valstybių politika, siekianti užgrobti ko daugiau pasaulinių rinkų. 2) valdymo būdas, kuris remiasi ne telse, bet jėga.

Imperija, lot. — 1) valstybė, kurią valdo imperatorius. 2) sen. Romos vyriausią valdžia. 3) didelė valstybė.

Imperium in imperio, lot. — valstybė valstybėje.

Industrija, pr. — pramonė.

Industrializacija, lot. — pramonės plitimas, krašto supramoninimas. Miestų ir pramonės centrų augimas. Stambiosios pramonės augimas, ugdymas.

Inflacija, lot. — 1) priplūdimas. 2) paleidimas į apyvartą nevertingų, auksu nepadedėtų pinigų arba vertybės popierių.

Internacionalizmas, lot. — tarptautiškumas, įvairių valstybių ir tautų atskirų klasių bendrų reikalų pripažinimas.

Jonas, gr. — atomas arba kelių atomų junginys. Jonų pastebima dujose, tirpiniuose ir kristaluose. Jonizacija, gr. — jonų susidarymo procesas (būdas ir elga).

Kaizeris, vok. — prieškarinės Vokietijos valdovas, karalius, imperatorius.

Kantizmas — 18 a. vokiečių filosofo Emanuelio Kanto mokslas.

Kapitalizmas, kapitalistinė santvarka — 1) ekonominės raidos laiko tarpas, apibūdinamas: a) gamybos priemonės priklauso vienai žmonių grupei — kapitalistų klasei, b) gamybos priemonės gauna kapitalo formą, o darbas samdomojo darbo formą. Prekės gaminamos ne tiesiog vartoti,

o parduoti, valstybinis kapitalizmas — tokia kapitalistinės santvarkos forma, kada svarbiausios pramonės šakos valstybės tvarkomos.

Katalikų Bažnyčia, lot. — visuotinė bažnyčia, iš II a., nustatant griežtą skirtumą nuo iv. sektų; vėliau 16 a. nuo protestantizmo ir kt. (reikalas pravarstus vidurinių amžių literatūrai ir paralelei surasti tarp „šviečiamojo amžiaus“, pozityvizmo bei materializmo, žodinius kūrinius nagrinėjant).

PIKETUOTI — Picket — lauko sargyba, piketuoti — sargyba eiti. To žodžio prasmė čia Amerikoje prapišta, ir reikšia: einant sargyba su atitinkamo turinio plakatais, reikšti nepasitikėjimą, papėikimą, pasibaurėjimą kam nors. Bolševikus piketuoti, — vadinas, jų nekėngiams darbams kelti pastoti pasyviu juo protestu. J. N.

SIEMET SUKANKA: 341 m. nuo žiūrono išradimo. 570 m. nuo parako ir sautuvo išradimo. 100 m., kai Kanadoje ir Meksikoje išvesti pirmieji geležinkeliai.

— Iš Vokietijos pranešama, kad Heldeberge daugelį JAV karininkų dingų svarbūs slapti kariniai dokumentai.

— Popiežius Pijus XII kovo 2 d. paminėjo savo 74 m. amžiaus ir 11 metų popiežavimo sukaktį.

Ps. 5 — 1959 m. kovo 17 d.

BARONO MIUNCHHAUZENO NUOTYKIAI

KELIAUJANT, KARIAUJANT IR MEDZIOJANT

Šituose medžiuose, kurie yra nepaprastai dideli, matomai būta daugybės paukščių lizdų. Tarp kitų mums krito į akis mėlynos žuvininko lizdas, kuris savo dydžiu prilygsta šv. Pavlo bažnyčios stogui Londone.

Jis meniškai buvo supintas iš milžiniškų medžių. Lizde buvo mažiausiai, — na, tikrai nenoriu perdėti, — mažiausiai 500 kubilo didumo kiaušinių. O tokio paukščio vaikus galėjome ten ne tik pamatyti, bet ir čiulbant pasiklausyti.

Kai viena tokį kiaušinį vargais negalais pramušėme, iššoko jaunas, be plunksnų paukščiukas, kuris savo didumu aiškiai 20 pėslių pralenkė.

Vos tik spėjome tą paukščiuką išlaisvinti, kaip nusileido jo tėvas, mėlynasis žuvininkas, savo nagais pagriebė mūsų kapitoną, iškėlė kokią mylą į aukštį ir, sparnais gerokai jį apkūlęs, numetė į jūrą. Visi olandai, kaip žiurkės, nuplaukė jam į pagalbą.

Kapitonas buvo išgelbėtas, ir mes nutarėme grįžti atgal prie savo laivo.

Kadangi nėjome senuoju keliu, todėl radome dar daug visai naujų ir nuostabių dalykų. Be kitko, nušovėme du laukinius jautius, kurie tik po vieną ragą tarpukyje turėjo.

Paskiau net gailėjomės, juos užmušę, nes sužinojome, jog vietiniai gyventojai

juos prijaukinę naudoja jojimui bei važiavimui, kaip mes arklius. Jų mėsa, kaip mums buvo sakoma, turinti puikų skonį, tačiau tokiai tautai, kuri tik pienu ir sūriu tesimaityna, ji buvo visai nereikalinga.

Bekeliaudami toliau, mes pamatėme aukštame medyje pakartus tris žmones. Pasiteiravęs, ką tie žmonės yra padarę, kad tokią sunkią bausmę užsitaravo, sužinojau, jog jie buvę iškeliauve svetur ir, pargrįžę namo, primelavo savo draugams visokių nebūtų dalykų apie vietoves, kurių jie niekad nematė ir įvykius, kokių niekada jiems neatsitiko.

Šią bausmę aš pripažinau teisinga, nes juk nėra didesnės keliautojo dorybės, kaip griežtas teisingumas.

Kai tik pasiekėme savo laivą, pakėlėme inkarą ir išplaukėme iš tos nuostabios šalies.

Visi pakrantės medžiai, kurių tarpe buvo labai didelių ir aukštų, tiksliai vienodu tempu du kartus mums nusilenkė ir vėl visi vienodai atšitėsi.

KETURIOLIKTASIS SKYRIUS
Kelonė pr vyno jūra, kurioje barono laivą su visa jo igula prarijo milžiniška žuvis. — 10 000 žmonių pasitarimas žuvies viduriuose ir nuotykingas pabėgimas į dienos pasaulį.

Tris dienas, Dievas žino, kažkur aplinkui plaukiojė, — nes vis dar neturėjome kompasu, — pagaliau atplaukėme į tokią jūrą, kuri buvo visai tuoda.

Mes paragavome to įtartino juodo vandens — puikiausias vynas! Dabar rimtai turėjome saugoti, kad mūsų jūrininkai neapsvaigtų.

Bet tas džiaugsmas neilgai tetruko. Po

kelių valandų pasijutome esą apsupti banguių ir kitokių neįmatuojamo didumo gyvulių, kurių vienas buvo toks, jog ir žiūrūny pagalba mes jo negalėjome apmątyti. Deja, to pabaisos mes nepastebėjome ankščiau, o tik tada, kai prie pat jo atsidūrėme. Jis iš karto įtraukė mūsų laivą su visais stiebais ir pakeltomis burėmis į savo bausią, milžiniškais dantimis apšarvuotą gerklę. Kurį laiką išbuvus gerklėje, gana plačiai atsidarė pabaisos nasrai, įtraukė milžinišką kiekį vandens ir mūsų laivą, kaip nemažą karnį, nuplukdė žemyn į pilvą.

Cia buvome taip ramiai, lyg ant inkaro lengvam vėjeliumi dvelkiant. Oraš buvo šiltokas, bet — nesiginsime — labai nešvarus. Čia radome inkarų, virvių, valčių, ir žymų skaičių pakrautų ir nepakrautų laivų, kuriuos tas pabaisa buvo prarijęs. Visas darbas, kokį mes begalėjome dirbti, turėjo vykti prie žibintų šviesos. Mes nebematėme nei saulės, nei mėnulio, nei žvaigždžių.

Paprastai du kartu per dieną mes pakildavome ir du kartu nusileisdavome. Kai tas gyvulis gerdavo, mes turėdavome potvynį, kai jo pilvas pasidarydavo tuščias — atoslūgi; tada būdavome ant dugno. Pagal vidutinius apskaičiavimus, jame tilpdavo daugiau vandens, negu jo yra visame Zenevos ežere, kuris turi daugiau kaip 30 kubinių mylių talpos.

Antrąją mūsų nelaimės dieną, kada mūsų laivas buvo ant dugno, kitaip sakant, atoslūgio metu, kaip paprastai mes ten skaičiuodavome laiką, aš su kapitonu ir keliais karininkais išdrįsau toje tamsos karalystėje padaryti vieną mažą bandymelį.

Motery Pasaulis

LIETUVES - DAILES DARBU UGDYTOJOS

Rašo dail. A. Tamošaitienė

Lietuvių dailės kultūros ugdyme moterys suvaidino svarbų vaidmenį. Jos dainavo dainas, sekė pasakas, niūniavo savo mažiesiems, lopšines, o paaugusius mokė sutartinę. Dalnuodamos grėbė sieną, dalyvavo pabaigtyvėse, pokyliuose, pasiilksminimuose ir vestuvėse, o mirusiesiems raudėjo liūdnas laidotuvių raudas.

Kiekviena mergaitė, dar pie-menaite būdama, jau rinko ir pynė pievų gėles, puosė savo darželį, rinko juosteles ir padėjo savo mamytėi drobes austi, o paūgėjusi pati sėdė ir staklės prie keturynių drobių, astuonianyčių rankšluosčių ir šešiaknyčių staltiesių.

Lietuvė didžiausiu pasišven-timu rovē linus, juos klojo, mirkė, mynė, bruko ir šukavo, kad tik gražesnį pluoštą pasidarytų. Rudenlop, ilgais audringais, vėjotais ir lietingais vakarais, rinkdavosi vienon grįcion prie šito židinio viso kaimo verpėjos su verpstėmis, kad visos bendrai prie balanos šviesos, dainas dainuodamos ir pasakas sekdamos, verptų ploniausias gijas savo baltoms drobėms. Jų gražių sutartinųjų ir idomųjų pasakų visi atsidėję klausydavo.

Su aštuoniu pavasariniu vyrai patatydavo staklės, ir čia prasidėdavo tikrai kruopštus dailės darbas. Pirmausia špu-liudavo siūlus, paskui juos apmesdavo, vėliau nerdavo į nytis. O pakabinoti nytis, pa-rišti pakojas buvo tikras galvosukis. Pats įdomiausias me-nas būdavo užausti pirmus šaudykles šūvius ir sukurti, išrinkti ar iškašyti audeklo raštą. Mažieji broliai ir seserys taktininkaudavo, veriant nytis ir trinant seivas.

Vyturėliams čyrenant ir dirvonams pradžiūvus, vyrai iš-ėina į laukus pirmųjų vagų versti, o moterys vis tebesė-di staklėse, rinkdamos gra-zuosius raštus ir ausdamos puošniuosius marginius. Me-tai po metų vis pilnėdavo kraitinės skrynios. Čia būdavo sudėtos gražiausios juos-tos, prijuostės, sijonai, kiki-lkal, užvalkalai, civilikal, rankš-luosčiai, staltiesės, o taip pat numerti žemėiniai ir siuvinė-jimai.

Gražiomis šventadienio die-nomis prasiverdavo senų klė-čių girždančios dury, atsi-vozdavo margos kraitinės skry-nios. Ir džiugėsi lietuvė savo figū svajingū jaunystės me-tų dailės darbu, kurin jį su-audė visas savo mintis mintelės.

Senovės lietuvių vestuvės būdavo tikra dailės darbų pa-roda. Į jas sueina ir jauni-mas ir senėji, šventadieniš-ka! pasipuosė, savo namų dar-bo drabužiais. Kraitvežiai sun-kiškai kelia į vežimus kraitin-es skrynias. Duosni nuotakos ranka išima iš jų dovanas — įvairius dailės dirbinius ir juos dalina savo giminėms, arti-miesiems ir kitiems vestuvių puotos dalyviams.

Čia vaikams, būdavo, nu-meta ant pripečkio juosteles, močiutei užkabina ant kaklo stuomenį, kitam perriša rankšluostį. Ir taip visus ap-dovanoja. Visi džiaugiasi ir gėrasi nuotakos audiniaiis, o moterys iščūpinėja kiekvieną jų siūlelį, iškaščiuoja visas gijas, kad tik daugiau patirtų ir vėliau visa tai perkeltų sa-vuosna audinuosna.

Tais laikais vieninteliai lie-tuvių meno darbai ir buvo se-novės kraitčiai — sodžiaus dai-lė. Toji dailė su kraitinėmis skrynjomis keliavo iš sodžiaus į sodžius, iš grįčios į grįčią. Ji buvo visų supaprasta, priimta ir pamišta. Ir vis darbėtos moterų rankos rinko ir kaisė kasdien naujus audinių mar-ginius.

Sodžiuje visi džiugėsi kiek-vienu naujai išaustu, naujai

pamatytu audeklu. Tada mū-sų moterys dėvėjo gražiausius tautinius drabužius su plačiomis rinktinėmis juostomis, kaisytinėm prijuostėm, šimta-kvoldžiais languotais sijonais ir baltais, kaip sniegas, nuo-metais. Mūsų grįčių kertėse buvo "abrūsinės" su kaban-čiais astuonianyčiais rankš-luosčiais, o lovos gražiai pa-klotos su civilkiniais arba rinktiniais pagalvių užvalka-lais ir užklotos kryžiokinėm marsekom. Šventadienio stalą dengė balta šešiaknyčė stal-tiesė.

Lietuvė išstius šimtmečius kūrė, ūgdė, sklėdė ir palaikė mūsų sodžiaus dailę. Jų dar-bo vaisiais — sodžiaus audin-ių dailės dirbiniais ir tautin-iais drabužiais ir šiandien mes džiaugiamės ir mokomės ir jųjų grožiu gyvename.

APINUODIJIMAS MAISTU

Tam tikra bakterijų rūšis (vadinama Clostridium botuli-num) kuri gausiai paplitus gamtoje, ypač nedirbamoj žemėj, patekusi į maisto pro-dukčius, ypač konservus, ima čia veistis ir gaminti baltus nuodus. Nuodų kiekis priklaus-o nuo konservų rūšies, tem-peratūros, kurioje jie laikomi, ir kitų aplinkybių.

Amerikoje dažniau apsinuo-dijama daržovių, o Europoj — mėsos, žuvų, dešrų konservais. Dažniausiai apsinuodijama namie konservuotais produktais. Mat, šių bakterijų perai (spori-os) yra labai atsparūs karš-čiui ir šeiminingės nepajėgia jų nugalaboti, nes jie gali lik-ti gyvi po 6 ir daugiau valan-dų virinimo!

Blogiausia, kad toks apnuo-dytas maistas gali nesukelti jokio įtarimo, t.y. gali netu-rėti nei ypatingos išvaizdos, nei kvapo, nei skonio. Kartais pat yra labai dideli rinkiniai konservuose nuodai gali būti taip koncentruoti (stiprūs), kad jau vien nuo paragavimo galima gauti sunkius apsinuo-dijimo reiškiniai! Jei konservų dėžutės dugnai išspūtė ar pa-sterbimas plyšys tarp indo vir-šelio ir guminio žiedo (veka-vimo induose), o taip pat, jei konservuotoj mėsoj pastebi-mos sklytės (kaip olandiška-me sūryje) ar kaspėčiuose - oro pūsielės, tai tokius produktus reikia būtinai pervirinti (nes virinimu nuodai suardomi!) arba geriausia su tokiais pro-duktais atsiveikinti... Įtaria-ma, o ypač tikrai pagėdusj maistą neretia mesti lauk, nes galima užnuodyti naminius paukščius ir gyvulus (tik šuo nebijo šių nuodų!): geriausia

Galutinė mirties priežasti-mi būna širdies bei kvėpavi-mo aparato paralyžiai arba prisijungęs plaučių uždegimas. Ligonis miršta paprastai tarp 4-tos ir 8-tos dienos po ap-sinuodijimo. Jei kas sulaukia devintos dienos, tai yra viličių, kad gali išgyti. Juo vėliau po valgio pasirodo apsinuodijimo reiškiniai, juo pasveikimo ga-limybės didesnės ir... atvirkš-čiai.

Mirtingumas labai didelis: amerikiečių duomenimis mirš-ta 60 - 70 % visų apsinuo-di-jusiųjų Europoj (Vokietijoje) mirtingumas, kažkodėl, žymiai mažesnis - tik apie 25 %.

Pavienius apsinuodijimus pažinti yra sunku. Jei būna keli susirgimai iš tos pat sei-mos ar bendruomenės - jau lengviau yra įtarti apsinuo-di-jimą. Apsinuodijusių kuo sku-bliausiai vežti į ligoninę.

K. Valtieris

MES

Stasė Paulionienė, mūsų skaitytoja New Haven, Conn. suorganizavo tautinių šokių grupę ir ją moko šokti. Pirmą sykį grupę jau pasirodė Vasario 16 minėjime.

Aldona Kraučūnaitė, pianistė, ir Dorothy Urwick, dainininkė, abi brooklynietės, gražiai pasirodė Miami Lietuvių Vasario 16 minėjime. Vieš-nias iš Brooklyno pakvietė vienybietis Jurgis Jokubaitis.

Rozė Mainelytė šį seštadienį 2 val. popiet per Juozo Ginkaus radiją padainuos lie-tuvių liaudies dainas.

A. Kivtienė, Vienybės skaitytoja, gyvenanti Maspeth, kelias savaites gana sunkiai sirgo. Šiuo metu sveiksta.

Viršuje matome puošnią suknelę, kurią Anglijos karalienė Elzbieta vilkės iškilnėse, Prancūzijos prezidentui su žmona atvykus vizito į Angliją. Suknelė pasiūta iš gelsvo satino ir išsiuvinėta brangenybėmis

Si mada primena 1920 - 1930 metų laikotarpį. Vėl grįžta trumpesnių ir siauresnių suknelių mados. Čia rodoma vakarinė suknelė iš Pierre Balmain madų rinkinio.

MOTERYS UŽ TAIKA

Kongreso narė Katherine St. George iš New Yorko, Atstovų Rūmams pasiūlė įstatymą, kuriame prašoma JAV vyriausybės išleisti naujus taikos bonus tokią pat sumai, kaip buvo išleista karo bonų. Šio įstatymo šalininkai ir rė-mėja rašytoja, publicistė ir meno mecenatė Caresse Crosby jau pradėjo organizuoti stiprią agitaciją už įstatymo priėmimą. Daugliausia para-mos, žinoma, tikimasi iš mo-terų, kurių gerovėi įstatymas siūlomas.

Caresse Crosby sako: "Moterys nenori kito karo, kuriame žūtų jų sužadėtiniai, vyrai ir sūnūs. Vietoje karo bonų, mes turime platinti taikos bonus". Lig šiol siūlomas įstatymas Kongrese pritarimo tesulaukė iš dviejų moterų: kongr. Edith Nourse Rogers iš Mass. ir kongr. Frances P. Bolton iš Ohio.

Metropolitan Muziejuje New Yorke bus rodomas retas kū-rinys, kurio autorė yra Anglijos karaliaus motina Queen Mary. Nuo kovo 21 iki 25 dd. muziejuje bus galima pama-tyti karalienės išsiuvinėtas ki-limas, kuris, sakoma, esąs ne-paprasto grožio rankų darbas. Anglijos vyriausybėi tarp-ninkaujant, kilima numato-ma rodyti Amerikos ir Kana-dos didmiesčių muziejuose. Queen Mary, perduodama savo kūrinių vyriausybėi, sutiko jį leisti parduoti, bet su sąlyga: parduoti jį tik už dolerius.

Senatorius McCarthy, šiomis dienomis paskeižes sąrašą komunistų, kurie dirba valdiško-se įstaigoje ir dabartinės ad-ministracijos globojami, sumi-nėjo ir kelias moteris. Viena iš jų yra Dorothy Kenyon, bu-vusi New Yorko teisėja. Val-stybės Departamento valdi-ninkė ir atstovė Jungtinėse Tautose. Telsindamasi Senato Komisijai, Dorothy Kenyon pareiškė, kad ji su komuni-stais nebendravusi ir, kad be jos žinios jos vardas figuruoja keliolikos komunistų organiza-cijų rėmėjų eilėse.

Gal būt, Dorothy ir teisybė sako. Karo metais žymesnė-ji krašto valdininkai, patai-kaudami kalresniems sluoks-niams, lengvai patekdavo to laikotarpio įtakai ir dažnai su-tikdavo bent savo vardu pa-remti komunistuojančias or-ganizacijas, nors jų veikloje ir nedalyvavo. Visa tai jiems da-bar karčiai atsirgsta.

TAIP SOVIETAU GAUDĖ DP

(Atkelta iš 4 psl.)

siliepi DP padėti. Priėita iki to, kad atsakytas mūsų baltų išdavimas, uždrausta mūsų komisijos nariam lankytis DP stovyklose be amerikiečių ry-šio karininkų. O vėliau ameri-kiečiai iš viso atsiskakė prie-verta gražinti DP ir jų kilmės kraštus. Norėdama savo dar-administracija turėjo imtis radikalių priemonių.

SKRYNINGAS - NKVD ISRADIMAS

Pagal SSSR naujojo MGB ministerio slapta aplinkraščių (NKVD savo vardą pakaitė ir MGB) ruošėmės praveisti generalinį visų stovyklose gyve-nančių DP patikrinimą. Šituo būdu tikėjomės pagauti visus "karo nusikaltėlius." Tuo pa-čiu stengėmės priversti UNRRA išvaryti galimai daugiau žmonių iš DP stovyklų, kad badavimo vertėdami jie sutiktų grįžti.

Tuo metu vyr. UNRRA di-ректорium buvo p. La Guardia, Henry Wallace, JAV vicepre-zidento, bičiulis. Maskvos ap-linkraštis mus pasiekė po Sta-lino — La Guardios pasima-tymo Maskvoje.

Kiekviena DP stovykla turė-jo trijų žmonių komisiją. Ji nutardavo, ar asmuo turi teisę naudotis DP statusu. Komisi-ja veikė panašiai kaip ir NK-VD "trijų kolegija." Jos nuta-rimai buvo galutiniai. Tik vė-liau, po masinių protestų ir savižudybių bangos, buvo su-tikta komisijos nutarimus per-žiūrėti.

Tose skryningo komisijose dalyvavo amerikiečių infor-macijos tarnybos karininkai ir UNRRA tarnautojai. Beveik kiekvienoj tų komisijų bent vienas narys buvo toks, ku-riam mes turėjome įtakos, ku-ris tiesioginiai ar netiesiogin-iai turėjo ryšį su mūsų agen-tais.

Amerikiečių karininkai ne-daug tenusimanė apie DP re-ikalus. Be to, jie nebuvo susi-pažinę su Rytų Europa. Aps-skritai jie buvo širdies žmo-nės ir DP kovo šerdimi. Kiek DP BUVO SOLIDARUS

Atvirkščiai, jei DP buvo U-NRRA tarnautojo kvociami, beveik dažna atvejai buvo pa-smerktas palikti DP stovykla, kitaip tariant, buvo atiduoda-mas žiemos šaltūni ir nepa-lankiem vokiečiams, kurie gal

būt jam atsakys ir maisto kortelę ir net leidimą apsigy-vinti. Pretekstas atimti DP teises buvo asmens dokumen-tų "neturėjimas."

Visai nebuvo atsižvelgiama į tai, kad karo metu galima buvo dokumentus pamesti, staigiai pasitraukiant iš gyve-namosios vietos, arba jie ga-lėjo žūti per bombardavimą, arba kad juos galėjo būt pa-ėmę vokiečiai. Buv. vlasovin-inkai ar baltai, karlavė ry-ty frontė prieš raudonuosius, DP statuto jokiū būdu nega-lėjo gauti. Be jokio pasigaliė-jimo jie buvo išmetami iš DP stovyklų su šeimom, seniais ir mažais vaikais. Netenka ste-bėtis jų tarpe buvusijų saviz-udybių gašumui. Vien savoį srity jį galėjau suregistruoti apie 30.

PASKUTINIS LAIMEJIMAS

1946 m. NKVD operacija prieš DP ir buvo mūsų pasku-tinis didelis "laimėjimas." Vė-liau įtaką ėmė greitai mažėti, nes, vėjam kryptį pakeltus, Vakarų demokratijos nesisten-gė bet kuria kaina su Mask-va palaikyti draugingus san-tykius.

Bet ir dabar rankų nenu-leidom. Pasiūkėjus, kad DP bus ne reparitjuojami, bet "kurdinami," komisijos gavo įsakymą kompromituoti DP, kad sutrukdytų jiem tapti ki-ty kraštų piliečiais. Dėl sun-kių stovyklinio gyvenimo są-lygų, nepakankamo maitinimo, kuris vis blogėję, dėl vokiečių neapykantos DP mes pasiekė-me gerų rezultatų.

1945 m. amerikiečiai įdavė sovietam okupacinių marčių kilnes. Mes daugybę jų palei-domė į DP stovyklas, ypač į Zelisheimą prie Frankfurto. Šitie pinigai buvo panaudoti cigareteš ir kitom užjūrių gė-rybėm iš amerikiečių karių pirkti, kad paskum bent tri-guba kaina jas parduot. To pasekmėj markė kasdien smu-ko ir juodoji rinka rimtai grė-šė vokiečių ūkiui. Nors prekės buvo amerikoniškos, o pirkė-jai vokiečiai, tačiau visa kaltė buvo vertėama DP. SSSR val-džia tyrinė rankas, skaitydama amerikiečių spaudą, kuri pik-ritinosi DP elgesiu ir priesta-ravo šių "parazitų, valkatų ir tinginių" išleidimui į JAV ir kitur. Tai buvo viskas, ko mes norėjome. (E.)

HELENA'S BEAUTY STUDIO

(Lietuvaitė, Lic. Hair Stylist)
Exclusive Prescription Permanents
136-08 Roosevelt Ave. Flushing, N. Y.
Tel.: FL 9-9487

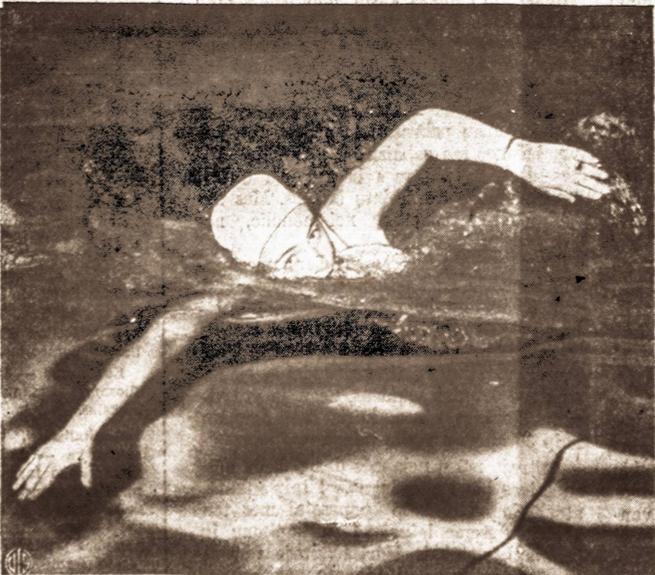
STANDARD FEDERAL SAVINGS and Loan Association of Baltimore City

Metinis dividendas 3%
Kiekvienas inžėlis apdraustas federalinėse valdžios apdrauda iki \$5000.00.
684 Washington Blvd. Baltimore, 30, Md.

90-JI SUKAKTIS 1860 - 1950

Vėliausias kreditinis dividen-das yra 2% i metus, kredituojamas bertaliniai. Nuosimtis apskaldčiuojamas nuo pirmos dienos kiekvieno mėnesio, pradėdant nuo \$25 iki \$7500.
Sutaupos įdėtos prieš sausio 10, balandzio 5, liepos 10 ir spalio 5 neša nuosimtį nuo paleikamos iki paskutinės metų ketvircio dienos.

THE Kings County SAVINGS BANK
135 Broadway, prie Bedford Avenue
539 Eastern Parkway prie Noststrand Ave.
Brooklyn, N. Y.
Member Federal Deposit Insurance Corporation

Shirley May France, kuri praėjusiais metais bandė perplaukti Anglijos Kana-lą, šią vasarą vėl ruošiasi plaukti.

NEREIKIA NAUJŲ LAIKRAŠČIŲ

Su naujų ateivių atsiradimu atsirado ir nauji laikraščiai. Ar Amerikos senoji visuomenė pageldauja daugiau laikraščių? Sakytum, kad ne. Ar naujiesiems mūsų broliams senųjų laikraščių neužtenka? Sakytum, užtenka, nes jų kiekviena srovė leidžia po para ir kiekvienas gali pasirinkti sulig savų principų ar šitinkintais. Šitai žinant, kyla klausimas, kas vertė mūsų naujuosius brolius griežti naujų laikraščių leidimo? Teisingiausias atsakymas į šį klausimą bus tas: ne tikras Amerikos lietuvių gyvenimo pažinimas.

Kur Petro Jurgėlos mėnesinis žurnalas ir kt.? Reikia pasakyti, kad suminėti žurnalai nebuvo, sakysime, poros lapelių menkos vertės popierėliai. Jie buvo gabios plunksnos rašomi ir sumanos rankos redaguojami. Šiandien jie, gulėdami mano knygynėlio apdulkėjusiose lentynose, privertė mane šitai parašyti.

Jei dar pridėsimė Vieniybės buvusių vargus, mes matysime, koks sunkus Amerikos lietuvių laikraščių gyvenimas.

APGAILESTAVIMAI NEPADEŠIMĖ

Kai kurie apgailestauja, kad naujiesiems atvykusiems profesionalams sunku įsikurti savo profesijos įbosoje. Su tuo pilnai sutinkame. Todėl kai kurie profesionalai pradžia griežti bet kokio darbo, tik būvę laikraštinkai nenori skirtis su savo profesija, nors ir jų daugelis dirba pirmą pakliuvusių darbą. Tačiau, ar visada žmogaus troškimas galima įkūnyti, kai aplinkybės griežtai priešingos. Bandytas savoje tėvynėje pamiltą darbą tęsti nevisada duoda gerų pasekmių svetimame krašte.

Mes nestojome skersai kelio, mes visiems naujakuriams, taip pat ir laikraštinkams, linkime ko gražiausiai įsikurti. Tegul dangus jiems padeda, bet mes, senieji lietuvių amerikiečiai, turime savo senus laikraščius, kurie per daugelį metų mums ir mūsų senajai tėvynei Lietuvai tarnauja ir šiandien tarnauja. Mes turime jais rūpintis, nes tai yra mūsų idėjos turtas ir ginklas nuo priešo.

J. Šiaučiušas

SUSIORGANIZAVO SPORTININKAI

ELIZABETH, N. J. Kovo 12 d. Elizabetho St. Joseph's salėje įvyko N. Jersey tremtinių jaunimo — sportininkų susirinkimas. Tai pirmas bandymas suburti Elizabeth, Newarko ir apylinkėse įsikūrusį tremties jaunimą. Susirinkimam atvyko ir pažadėjo savo pagalbą didelis sportininkų būclius Elizabetho parapijos kun. Kasperas.

Susirinkimas išrinko valdybą, kurioje įėjo: Vl. Adomavičius (Tinden), J. Alg. Blažaitis (Elizabeth), A. Tursa (Linden). Kandidatai: Vl. Vencuskas (Elizabeth) ir A. Dargis (Newark).

Valdybai pavesta sudaryti sąlygas sportininkų treniruotėms. Konstatuota, kad praktiškai artimiausioje ateityje įmanoma kultivuoti krepšinio ir stalo tenisą. Vėliau bus bandoma kurti šachmatų, tinkinio ir kt. sekcijas.

Krepšinio treniruotės vyks Elizabeth Lithuanian Liberty Hall. Artimiausia treniruotė numatyta šeštadienį, kovo 18 d., 10 val. ryte. Stalo tenisas vyks Elizabetho parapijos mokyklos patalpose 2-3 kartus per savaitę. Treniruotė dienomis ir val. bus paskelbtos vėliau, galutinai paaiškėjus patalpų klausimui.

Krepšinio vadovauja J. Alg. Blažaitis, stalo tenisui Vl. Adomavičius.

Apie ateinančių susirinkimą bus paskelbta. Kviečiame N. Jersey jaunimą treniruotėse ir susirinkimuose aktyviai dalyvauti. Valdyba

Reiškia padėką

Sirdingai dėkoju mano mylimai žmonai a.a. Marijonai Krunglenę ligoje lankiusiems ir ją globojusiems miieliems draugams ir bičiuliams: Onai Šimaitienei, kuri buvo jos prižiūrėtoja ir gydytoja, bronksieciams: Petriui ir Marijonai Tumėnams, Lasauskienei, Kazui ir Elzbietai Melėnams, Vladui ir Bronai Markūnams, brooklyniečiams: Marijonai Užgėnei, Onai Millauskienei, Marijonai Markūnienei, Rozalijai ir Nelei Balkūnienei, M. Krunglenei, M. Petraitienei, K. Adomaitienei, N. Bobonienei, Urbaitienei, Pr. Plaktonienei, J. Misiūnui su žmona, Stunžiams ir dėdei J. Giedriui iš Chicago.

Jonas Krunklys

SUSIRINKIMAI

Kovo 18 d. (šeštadienį) 7,30 val. vakare. A. Povilansko sveitainėje, 158 Grand St., Brooklyn 11, N. Y., saukiama Am. Liet. Inžinierių ir Architektų D-jos New Yorko visuotinis narių susirinkimas.

Bus inž. Jurgio Jankausko paskaita. Kviečiami visi inžinieriai, architektai ir technikai susirinkime dalyvauti.

Brooklyn and Queens Home Owners, Inc., organizacinis vienetas kviečia visus namų savininkus dalyvauti susirinkime, kuris įvyks penktadienį, kovo 17 d. 8 val. vakare Leader Observer salėje, 80-30 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Susirinkime bus aiškunami, svarstomi ir aptariami lietuvių namų savininkų reikalai.

„ZUIKUČIŲ BALIUS“

Atvelyki, balandžio 16 dieną, šeštadienį, Amerikos Lietuvių Legijonierių Posto Moterų skyrius ruošia „Zuikučių Balių“ vaikūnėms. Balius įvyks Angbar Karalienės parapijos salėje Roebing ir So. 4th St., Brooklyn. Pradžią 1 val. p.p.

PAVASARIO BALIUS IR ŠOKIAI

rengia AMERICAN LEGION Lithuanian Memorial Postes No. 1763 Sekm. bal. — April 16, 1950 m., 5 val. vak. KNAPP MANSION SALEJE, 554 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y. Programą atliks: Harmon'jos ansamblis, vad. V. Pranckienės, V. Bekeris ir J. Vedegis, solistas Alekas Vasiliauskas. Šokiais gros J. Tamo orkestras. Užkandžiai ir vaisės. Įžanga \$1.20 su mokesčiais. A. Povilanskas

B. J. SCHEGAUS

REAL ESTATE & INSURANCE AGENTAS Seniausia lietuviška nekilnojamo turto ir draudimo įstaiga Brooklynje Visada visiems sąžiningai patarnaujama. 195 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y. EVergreen 7-1241.

Naujausios mados vyriški ir moteriški drabužiai siūvami pagal užsakymus. Kreipkitės nuo 5 iki 8 val. vakarais. Kainos žemesnės, negu kitur. DARBAS PIRMOS RUSIJS ANTANAS VISNIAUSKAS 168 Roebing St., Brooklyn 11, N. Y. Tel. EVergreen 4-4261.

J. M. BUYAUSKAS Laidotuvių Direktorius Naujai pastatytame name moderniai įrengta koplyčia. Patarnauja ir kitiems New Jersey miestams. 24 Davis Ave. Kearny, N. J. Tel.: Kearny 2-2588

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME

Visada suteikiamas sąžiningas patarnavimas. Direktorius Reikalų Vedėjas MATHEW P. BALLAS, ALB. BALTRONAS-BALTON, 660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y. Tel. STagg 2-5043

BROOKLYNO LIRTUVIAI GYDYTOJAI

DR. JOHN WALUJA VALANDOS: 8 — 10 ryte 1 — 2 popiet 6 — 8 vakare Tel. Evergreen 8-9229

DR. BLADAS K. VENCIUS VALANDOS: 7 — 12 ryte 7 — 9 vakare k. kvietimais uždaryta VALANDOS: 1 — 8 vakare

DR. A. PETRIKA Tel. Ofiso STagg 2-0700 9 — 12 ryte Penktadieniais uždaryta Tel. EVergreen 7-6868

SCHOLES BAKING, Inc. LIETUVIŠKA DUONA — GERIAUSIA DUONA

V. LUKAS, vedėjas

Mes kepame visokių duonas ir pyragus vestuvėms, krikėlynoms, gimtadieniams ir kitokioms iškilėmėms. Visus užsakymus mes išplidome kuogeriausiai. 532 Grand St., Brooklyn, N. Y. Tel. EVergreen 4-8302

A. Povilansko Baras ir Restoranas SALE SELMYNNINEMS PRAMOGOMS 158 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y. Tel. EVergreen 4-9737

A. NOVITZKIE BARAS RESTORANAS SALE Sale' pramogoms vestuvėms ir susirinkimams 59-63 56th RD., MASPETH, L. I., N. Y. Telefonas DA 6-7460

J. KUMPIKO ELEKTRO MOTORŲ DIREKTUVEJE Taisomi elektro motorai, ventiliatoriai, kirpimo bei skutimo mašinos, skalbimo mašinos, dulkių siurbiai ir kitoki dalykai. GARANTUOTAS IR GREITAS PATARNAVIMAS. 105 Grand Street, Brooklyn, N. Y. (6167 Grove St., Ridgewood, N. Y.) EVergreen 7-1423

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA 231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y. KOPLYCIA LAIDOTUVĖMS Telefonas, EVergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS (ARMAKAUSKAS) 123 Metropolitan Avenue, Brooklyn, N. Y. Tel. EVergreen 7-4335 Kopolyčia Laidotuvėms

Estate of A. J. VALANTIEJUS V. E. VALANTIEJUS, Mgr. GENERAL INSURANCE AGENT 54-41 — 72nd Street, Notary Public. Maspeth, L. I., N. Y. Tel., NEWton 9-4464

F. W. SHALINS (SALINSKAS) LAISNIUOTAS GRABORIUS 84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y. Tel. Virginija 7-4499 Kopolyčia Laidotuvėms

ROGERS FUNERAL HOME P. RADZEVICIUS, Direktorius Telefonas, STagg 2-4409 410 Metropolitan Avenue, Brooklyn, N. Y. KOPLYCIA LAIDOTUVĖMS NOTARY PUBLIC

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams

MERIDEN MONUMENTAL WORKS STATOME PAMINKLUS KAPINĖSE JOHN MCGINNIS, Sav. 65-39 Grand Avenue, Maspeth, N. Y. Prie M. Olivet Kapinių arba Fresh Meadow Rd. ir N. Hempstead Turnpike Flushing, N. Y. Prie St. Mary's Kapinių Telefonai DAVenport 6-0750 Flushing 7-9248

ATSTATYKIME

SUSIVIENIJIME LIETUVIŲ AMERIKOJE

Ekonominę tvarką. Sutvarkykime kelionių ir algų išlaidas. Atnaujinkime SLA garbę ir narių entuziazmą. Padarykime "Tėvyne" laikraščių.

Išrinkime Atgal

ADV. F. J. BAGOČIŲ SLA PREZIDENTU!

Juozas Taurinskas, Alex Lucas, B. Organ. 359 Kuopos, Pirm. 175 Kuopos, 15 Trimont St., 461 Ashmont St., So. Boston, Mass. Dorchester, Mass.

PIRMOJI LIETUVIŠKA EKSPEDICINĖ BENDROVĖ

Siuočia maisto ir drabužių pakietus i Europą Bendrovė turi jau gatavus maisto pakietus, kuriuos galima užsakyti iš U.S.A. ir Kanados per pašta. Bendrovė nesinaudoja tarpininkais, tad gavėjai už tos pakietus nieko nemoka.

- Nr. 1 — \$6.50 2 sv. cukraus, 1 sv. kavos ar kava, 1 sv. bekonas, 1 sv. kiauš. mėsos, 2 sv. kiauš. taukų, 1 sv. pieno miltelių, 1 sv. pieno šokolado.
- Nr. 2 — \$10.00 3 sv. cukraus, 2 sv. kavos, 2 sv. kiauš. mėsos, 5 sv. kiauš. taukų, 2 sv. bekonas, 2 sv. kond. pieno, 2 gb. tuat. mūilo.
- Nr. 3 — \$7.00 2 sv. Salami dekos, 2 sv. rūkyto bekonas, 2 sv. kiauš. taukų, 1/2 sv. arbatžolės, 4 oz. kavos ekstrakto, 1 sv. bėčių medaus.
- Nr. 4 — \$6.00 5 sv. kiauš. taukų, 2 sv. rūkyto bekonas, 1 kvorta valg. aliejaus.
- Nr. 5 — \$5.00 Nr. 6a — \$5.20 Nr. 6b — \$5.50 a. 5 sv. pupelių kavos. b. 5 sv. kavos (skard. dėž.).
- Nr. 5 — \$5.00 10 sv. kiauš. taukų.

Sea-Gull Shipping Co. - Vedėjas M. Anuska 560 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.

DAvenport 6-0259 **RALPH KRUCH** FOTOGRAFAS 65-23 Grand Avenue Maspeth, N. Y.

MICIULIO RŪBŲ KRAUTUVĖJE...

Jūs galite gauti paltų ir siūtų žemesnėmis kainomis, negu bet kurioje New Yorko krautuvėje.

Bet, svarbiausia, jūs čia turite tą patį, šimto procentų vilnos ir pirmos rūšies darbo drabužių pasirinkimą. Nueikite persitikrinti!

E. P. MITCHELL CO. Manufactures of FINE CLOTHES FOR MAN 1245 BROADWAY BROOKLYN 21, N. Y. GL 5-2246

(Green Ave. kampas, pirmame aukšte, vienas blokas nuo Gates Ave. stoties, važiuojant Broadway-BMT Linija).

New Yorkas ir Apylinkė

KALBĖDAMAS PER RADIJĄ, MATAU KLAUSYTOJUS

Juozo Ginkaus radijo valandos dvidešimtmečio parašėje

Das mus

Bronius Budginas, iš Chicago išvykęs porai savaitėi atostogų į Floridą, mums siūnia sveikinimą.

Michelsonai, kurie šiuo metu lisis Floridoje, mums rašo: "Girdėjom, kad pas Jus oras visai sukvailėjo, todėl siūniame glėbį saulės spindulių iš Miami."

J. Ginkus savo vadovaujamos lietuviškos radijo valandos, kuriai kovo 18 d. sukanka 20 metų, klausytojams yra paskyręs 20 gražių dovanų. Kas šias dovanas galės gauti, bus paskelbta kovo 18 d. suaktuvinėje programoje, transliuojamoje per WWRL stotį (1600 klc.) nuo 2 val. iki 3 val. pp.

Ks. Strumskis neseniai išleido dvi naujas V. K. Banaičio sukomponuotas dainas.

J. Papienas, žurnalistas, mūsų bendradarbis Chicagoje, prisuntė straipsnį lietuviškų pavardžių klausimu, siūlydamas konkrečių priemonių.

Vyt. Augustinas, dideliu susidomėjimu praėjusio foto meno parodai Brooklyne, ruošiasi į kitų miestų, pirmoje eilėje Philadelphia, Lietuviams parodyti Lietuvos vaizdų.

Domas Penikas, tremtyje buvęs Mūsų Kelio leidėjas ir vyr. redaktorius, iš Worcester, Mass., persikėlė gyventi į Brooklyną.

Vaclovas Mellėnas, Pirmojo Pasaulinio Karo veteranas, sunkiai serga. Gydomas Holoran General ligoninėje, Staten Island, N. Y.

Vitalis Žukauskas, dramos aktorius, buvo išvykęs į Bostoną, kur dalyvavo Minkaus Radijo Valandos koncerte.

J. Kapočius, mūsų bičiulis Bostone, suorganizavo lietuviškais rašmenimis spaustuve ir ketina pradėti leisti lietuviškas knygas.

Dr. J. B. Konėlul pagerbtai balandžio 2 d. Brooklyne ruošia vakarienę, kurią sudaro 40 įvairių organizacijų atstovų.

Aleksas Mrozinskas iš Brooklyno, skubiai pakviestas, buvo išvykęs Bostonan dalyvaui Minkaus Radijo Valandos koncerte.

Dr. A. Serksnas, "Amerikos" redaktorius, Brooklyno šeštadienines lietuviškos mokyklos vedėjas, pranešė, kad mokyklą jau lanko per 100 senųjų ir naujų atvykusių lietuvių vaikų. Jau dirba 5 mokytojai. Dar ieškoma muzikos ir gimnastikos mokytojų.

TREMTINIAI REMIA BALF ŽYGIUS

Kovo 12 d. Brooklyne įvykiame Lietuvių Tremtinių Dr-jos susirinkime po BALFO atstovo V. Minkūno pranešimo apie reikalingą sukelti \$ 24,000 sumą 600 lietuvių DP atvežti į Michigano valstiją, susirinkimo dalyviai suaukojo \$ 177. Keletas tremtinių pasižadėjo aukų lapais savo darbovietėse parinkti tam pačiam reikalui.

Susirinkime išklaudyta pranešimai apie neseniai pradėjusią darbą šeštadieninė lietuviška, apie unijas, gi adv. Aleksis padarė pranešimą apie Amerikos Lietuvių Antikomunistinės Akcijos Komitetą, kurį sudaro lietuviškųjų organizacijų atstovai, veikia. Šia proga susirinkimas vienbalsiai priėmė rezoliuciją, smerkiančią pragaištingą komunistų darbą JAV ir kviečiančią biznierių neduoti skelbimų liet.

NEW JERSEY LIETUVIŲ RADIO ŽINIOS

"Lietuvos Atsiminimų" radijo valandėlė pavyko praliginti iki 45 minučių. Kiekvieną šeštadienį prasidės 4,45 val. p. ir baigsis 5,30 val. Valandėlė transliuojama iš galingosios WEVD stoties, 1330 kil. Jau 9-ti metai, kai šia programa veda Jok. Stukas, Jr. Adresas: 429 Walnut St., Newark 5, N.J.

Kovo 18 d., šešt., minėtoje programoje dainuos puikiai žinoma dainininkė - Susana Griškaitė, Amerikoje gimusi ir augusi lietuviškai, kuri gegužės mėnesį ruošiasi vykti į Vokietiją dainuoti operoje ir teatru studijas.

Džidžiulis, metinis pavasarinis koncertas ir balius, ruošiamas J. Stuko liet. radijo "Rūtos" organizacijos, įvyks gegužės (May) 21 d., Newark, N.J. Kitos lietuviškos organizacijos maloniai prašomos tą dieną kitų parengimų nerengti.

Pirmas pavasarinis balius ir šokiai

Amerikos Liet. Legijonierių Postas ketina sutikti pavasarį taip, kaip tinka ji sutikti po šaltos žiemos. Balandžio 16 d. Lietuvių Postas ruošia balių ir šokių, kurie įvyks Knapp Mansion salėje, Brooklyne. Bus dainų, muzikos, šokių, užkandžių ir visokių idėjų.

Dalyvaus V. Pranskienės vadovaujamas merginų ansamblis, muzikal Viktoras Bekeris ir Jurgis Vedegis, solistas A. Vasiliauskas ir kt.

komunistiniams laikraščiams, neskaityti jų spaudos ir boikotuoti tuos, kurie komunistinį darbą remia.

Gegužės 7 d. Lietuvių Tremtinių Dr-ja ruošia pirmąjį savo vakarą - koncertą.

P. Juknio sukaktis

Ilgametis Vienybės bendradarbis Petras Juknys šiemet kovo mėnesį mini savo dvidešimt metų lietuviško spaudos darbo sukaktį.

Pradėjo bendradarbiauti 1930 m. "Atelitis Spinduliuose", būdamas Ukmėrgės Valstybinės Gimnazijos 5 klasėje. Vėliau rašinėjo "Skautų Aided", "Jau- nojeje Kartoje", "Lietuvos Aided" ir kt.

1936 m. atvykęs į Ameriką P. Juknys bendradarbiauja visoje eilėje lietuvių laikraščiu.

Lietuvių siuvėjų klubo nariams

Pagal metinio susirinkimo, įvykusio vasario 17 d., nutarimą visi klubo nariai privalo išrinktajai komisijai įteikti savo adresus. Taipgi tie, kurie pametę savo knygetes, turi naujas išsiimti, nes kitais negalės dalyvauti klubo susirinkime.

Siuvėjai, kurie yra įstoję į Lietuvių Siuvėjų Vietinę Unitą prieš 1919 m. liepos mėn. 1 d., neprivalo mokėti klubo įstojamąjį mokesčio. Tie, kurie yra įstoję vėliau ir Unijoje yra išbuvę 5 metus, klubo įstojamąjį mokesčio moka \$ 1. Norintieji įstoti į klubą ar gauti naujas knygetes, su savimi atsineša Vietinės Siuvėjų Unijos mokesčių korteles, nes kitaip nebus priimami.

Komisija veiks kovo 24 d., balandžio 14 ir 28 d.d. ir gegužės 12 ir 26 d.d. nuo 4.30 iki 8 val. vakarė Lietuvių Piliečių klubo patalpose, 280 Union Ave., Brooklyne.

LSN KLUBO KOMISIJA

PAAIŠKINIMAS

Vasario 24 d. Vienybės buvo rašoma, kad New Yorko Sudėtinės Siuvėjų Tarybos susirinkime aš būk pareiškiau, kad Charles Kundrotas ir Pildomosios Tarybos nariai nebūvo ir nėra komunistai.

Tai yra grynai prasimanymas. Aš nieko panašaus nesakiau ir jokiu asmeniu neminė- jau. J. Herminas skundėsi, kad juos vadina komunistais. Tai jau, Herminui, atsakė J. Bui- vydas, kad jis dar blogesnis ir už komunistus.

Aš nemėgstu žmonių pavardes minėti, o dar ypatingai spaudoje, bet, jei aplinkybės priverčia pasakyti vieną kitą žodį, tai ir nebūčiau padėti savo pavardę.

Mat, dalykas toks: Charles Kundrotas su V. Zavecku, J. Herminu ir Co. bendradarbia- vo su komunistais. Yra to ger- ro įrodymų ir, jeigu reikės, ga- lima bus įrodyti. Žmonės žino ir mato kas, ką veikia. Vy- rai, negalėsite sėdėti apt dvi- jų kėdžių.

Pranas Vaitukaitis

Lietuvių siuvėjų 54 skyriaus susirinkimas įvyks kovo 29 d. 7.30 val. vakare patalpose, esan- čiose 11-27 Arion Place, Brook- lyn 6, N.Y.

Į susirinkimą bus įleisti tik tie, kurie yra užsimokėję Uni- jos mėnesines duokles už lap- kričio mėn. ir turės su-savimi S.S. kortelę. Susirinkimas pra- sidės punktučiai, vadovaujant New York Joint Board A.C.W.D.

C. Kundrotas, siuvėjų deleg.

BEDFORD DINER
BAR and GRILL
396-398 Bedford Avenue
Brooklyn, N. Y.

VINCĖS JONUŠKAITĖS
ir
VLADO IVANAUSKO
Lietuvos Operos dainininku

KONCERTAS

įvyks š. m. kovo 19 d. - 4 val. popiet

WASHINGTON IRVING HIGH SCHOOL

IRVING PL. PRIE 16 GATVĖS, TARP 3 IR 4 AVE., NEW YORK CITY

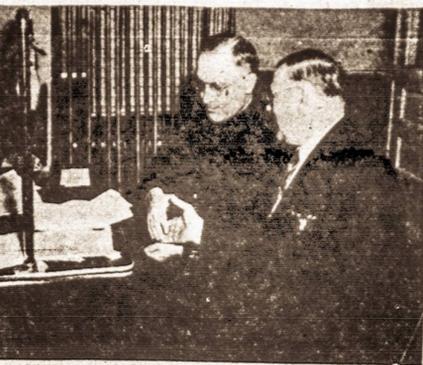
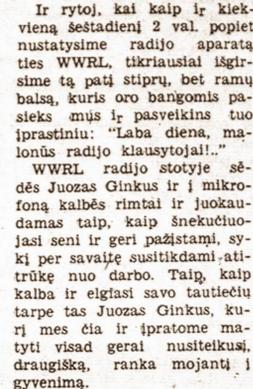
Programoje lietuvių ir klasikų dainos, arijos ir duetai.

BILETAI: \$2.00, \$1.50 ir \$1.20

Vaziuoti požeminiais traukiniais iki Union Square stoties
Elevated traukiniais 3rd Ave. iki 14 gatvės stoties

Bilietus galima gauti visose redakcijose ir pas lietuvius biznierių bei platintojus.

RENGIMO KOMITETAS

Juozas Ginkus ir prel. J. Balkūnas radijofone

Ir rytoj, kai kaip ir kiekvieną šeštadienį 2 val. popiet nustatysime radijo aparatą ties WWRL, tikriausiai išgirsime tą patį stiprų, bet ramų balsą, kuris oro bangomis pasieks mus ir pasveikins tuo įprastiniu: "Labą dieną, malonus radijo klausytojau!"

WWRL radijo stotyje sėdės Juozas Ginkus ir j mikrofoną kalbės rimtai ir juokaudamas taip, kaip šnekučiuoja- jasi seni ir geri pažįstami, syki per savaitę susitinkdami atitrukę nuo darbo. Taip, kaip kalba ir elgiasi savo tautiečių tarpe tas Juozas Ginkus, kurį mes čia ir įpratome matyti visad gerai nusiteltusi, draugiška, ranka mojanči, gyvenima.

Bet, eikime lažybų. Rytoj Juozas Ginkus nesijaus įprastiniai nerūpestingas. Aš jums sakau! Jis nenoromis prisimins tą sukaktį, nes jis nebet koks sukaktuvininkas. Ak, Juozai Ginkau, sulms tave už širdies toks malonus geras jausmas, kai tu prabilsi į savo klausytojus, su kuriais jau kalbėsi 20 metų.

Ona Ginkuvienė da'nuoja

NUO SPORTO ŽINIŲ IKI OPEROS ARIJŲ

Per 20 metų medalis, žiūrėk, jau koks užauga, per tokį laiką iš piemens vyrų virsta. O Juozas Ginkaus radijo valanda iš paprasto sporto žinių bule- tenio, praėjusi visokio keiti- mosi stadijas, išaugo ir didelė - visą radijo valanda.

Daug per tą laiką pergy- venta. Buvo išikūrusios žilins- čios 11-27 Arion Place, Brook- lyn 6, N.Y.

Į susirinkimą bus įleisti tik tie, kurie yra užsimokėję Uni- jos mėnesines duokles už lap- kričio mėn. ir turės su-savimi S.S. kortelę. Susirinkimas pra- sidės punktučiai, vadovaujant New York Joint Board A.C.W.D.

Pradėjęs kukliomis Jaunų Vyrų D-jos sporto žiniomis, J. Ginkus savo programą nuola- tos plečia, pradžioje įvesda-

mas populiarias gydytojų pa- skaitas - sveikatos patarimus, vėliau muzikos, dainų, kalbų, vaidinimų ir kt.

BENDRADARBIŲ ARMJA

Kai aplankiusi J. Ginkų jo biznio valdė - jo vadina- mam seldainių "palociuje", teiraujosi apie jo radijo va- landą, jis susilma už galvos: - Iš kur aš galiu tiek daug prisiminti! - sako jis.

Taip pat už galvos susilma jis, kai klausiu, kiek žmonių bendradarbiavo. Pečiatis pa- traukia ir jo žmona Ona, rū- pestingai ruošdama krepe- stingai vėlykintis šokolad- niais zuikučiais.

Bet aš spiriuosi surašyti nors dalį tos Juozo Ginkaus ben- dradarbių armijos. Tai pirma- sis jo radijo programos šta- pas: Vyt. Ubarevičius, Ad. Je- zavitas, R. Kurdinaitis, St. Zo- stautaitė, E. Bernotaitė, K. Marma, dr. A. Kairys ir J. Sodaitis, o dabar, be paties J. Ginkaus, Ad. Jezavito, K. Marmos ir J. Sodaičio, dar įėjo Vitalis Žukauskas. Taip pat nuolatiniis talkininkas yra J. Ginkaus sūnus Juozas.

Iš meninės programos da- lyvių pirmoje eilėje minėtina paties J. Ginkaus žmona Ona Kairytė - Ginkuvienė, kuri turėdama gerą balsą, seniau dažnai padainuodavo. Ilgai- niui programoje ėmė talki- ninkauti ir daugiau menininkų mėgėjų ir profesionalų: M. Digrytė, P. Buišis, komp. J. Zilevičius, A. Paukevičiūtė, M. Strumskienė, Ald. Liutku- tė, J. Dirigenčius, Ad. Jezavi- tas su savo orkestru, P. Stoš- kiūtė, J. Žukauskaitė, A. Bra- zys, A. Mrozinskas, Vl. Iva- nauskas, Ip. Nauragis, G. Ve- lieka, K. Vasiliauskas, V. Zu- kauskas, A. Skėma ir daug daug kitų pavienių, kaip ir kolektyvų, pvz., Angelių Kara- lienės, Apreiškimo, Aušros Vartų ir kt. chorai. Tai vis smuikininkai, dainininkai, pia- nistai, aktorai ir kt.

Sveikatos patarimų skyriu- gę bendradarbiavo: dr. A. Šilupaitė ir dr. J. Žukauskas.

Kalbėtojų tarpe per 20 me- tų J. Ginkus turėjo beveik vi- sus vietas ir žymesnius Ame- rikos visuomenės veikėjus. Pradedant artimiausiais: prel. J. Balkūnu, kun. Pakalniū, J. Tysliava, čia kalbėjo gen. koms. J. Budrys, A. Šimūtis, Stašinskas, prezidentas A. Smetona, P. Žadeikis, prel. M. Krupavičius.

REMEJAI IR SKELBIMAI

Gana keistokai skamba nau- jokui, kai pirmą sykį klausy- damas radijo programą, tarpu kalbų, kalbų ar muzikos, girdi komercinius skelbimus. Pradžioje gal ir mėsa ta ne- skani atrodo, kurios kokybė ir adresas nusako pranešėjas po gražios lietuviškos dainos ar po patriotiniai gilios kalbos.

Bet tie komerciniai praneši- mai, kad žinotum, apmoka ne tik savo, bet ir tos dainos ar kalbos vietą radijo valandoje.

Čia irgi susidaro gana di- delis sąrašas tos valandos rė- mėjų, čia prisimintinių. Tai: J. Garša, A. Vikrišas, K. Bui- vydas, J. Klasičius, broliai Lu- kai, Urbonas, Šalinskas, Aro- miskis, Dragūnas, Daunora, Kundrotas, šv. Jurgio d-ja ir kt. Brooklyno ir New Yorko biznierių ir organizacijų.

ARTIMIEJI IR TOLIMIEJI KLAUSYTOJAI

Taip, kaip J. Ginkus sun- kiai besurenka visus savo gau- sluocius bendradarbius, taip dar sunkiau jis tegali atsakyti į mano klausimą: Kiek jo programa turi klausytojų?

"Žinau, sunku tokį klausimą atsakyti, nes čia nėra koncer- tas, kurio klausytojus gali tuojau pat sužinoti, žinoda- mas salės kėdžių skaičius. Todėl J. Ginkus ir sako: Nuolatos gauju klausytojų laiškus iš tolimiausių ir ar- timiausių vietų. Rašo iš To- ronto, Canada, iš Washingto- no, Bostono, Utica ir kitur, bet kai kada girdžiu ir nusi- skundimų, jog kai kur ir ne- girdima. Patyrinėjus, paaiškė- jo, kad ten radijo priimtuvai yra tokie silpni, jog tos stoties nepagauna. Šie nusiskun- dimai daugiausia buvo iš ke- leto mūsų lietuvių rezortininkų, kas jau kas, bet jie tai būtiniausiai turėtų geresnius radijo imtuvus įsitaisyti: Lie- tuviška programa, aš mano, ar kita, tai būtų didelė jų sve- čiams pramoga, nes kitaip jė- ten pakliūva, kaip į kokią duobę."

EI, PASAULI!

Ne tik lietuviškosios melodi- jos, švelnios, kaip mūsų tėvis- kės paklonės upelių čiu- reninimas, aidėjo 20 metų per J. Ginkaus radijo programą. Čia visą laiką lietuvišku atkaklu- mu ir žodžiu buvo kovojama už Lietuvos reikalus tada, kai ji buvo nepriklausoma ir da- bar, kai ji yra okupuota nio- kojama.

Čia aidėjo: "Ei, pasauli, mes be Vilniaus nenurimsim", o dabar programa persisunkus šauksmu: "Ei, pasauli, mes be laisvos ir nepriklausomos Lie- tuvos nenurimsim", nes Juo- zas Ginkus visą laiką jautria širdimi gyvenio savo senosios tėvynės įvykiais.

Bet ir naujajai tėvynei, ša- liai, kuri ji priglaudusi nuo 1908 m., jis atidavęs pridera- mą dalį. Karo metu vien ka- ro paskolos bonų jo radijo valanda yra išpardavusi da- ugiau, negu už milijoną dole- rių. Ir dabar dar, jei pasirausi J. Ginkaus archyve, tikriausi- siškai atrasi tą raštą, kuriuo jam už tai JAV vyriausybė su- teikė Mėlynosios Zvaigždės brigados generolo laipsnį.

KAI KALBU PER RADIJĄ...

Taip paskubomis perbėga- me su J. Ginkumi praėjusio dvidešimtmečio stambmenas. Kiek daug pasikeitimų. Ką jau kalbėti apie kitką, kad ir pats J. Ginkus pasikeitęs. Tik klausykite, ką jis man sako: - Pradžioje kalbėti per ra- diją buvo neįmanu, kad ne- matai žmonių, kurie tavęs klausia, bet ilgainiui ir dabar aš kalbu, kaip iš didelės sa- lės, nė kiek nesinerinu. Da- bar kalbėdamas matau visus savo klausytojus...

- Na, tai sekantis žingsnis ir televizija? - Jau ruošiantis išleisti, mūsų pokalbį užbaigia mano bendrakielė V. Tys- liaviene.

- Aš bendrai rimtas žmo- gus... - Jau pradeda J. Gin- kus savo įprastiniu linksme- niu tonu, - tai žinau tik, kas yra, o kas atėtyje bus - pa- žiūrėsime...

Na, gerai. Pažiūrėsime... Bet dabar sakau: sulms tave, Gin- kau, už širdies toks malonus geras jausmas, kai tu rytoj kalbėsi per sukaktuvinę pro- gramą. Bet tu žinok, kad šitai jausime ir mes visi, tavo ne- matomi, bet matomi klausyto- jai.

S. NARKELENAITIS

V. A. BUDRAITIS

APDRAUDOS AGENTAS

Sąžiningas patarnavimas

8552 102 Street

Richmond Hill, N. Y.

Virginia 9-6773

SUTVARKOMI- BIZNIO TAKSAI

Mes sutvarkome įvairių rūšių bei juridikėjų taksus: fe- deralinius, valstybinius, municipalinius Jungtinėse Valsty- bėse ir užsienyje.

Adv. St. P. Zubavičius, kuris turi teisės praktikuoti bet kuriame Jungtinių Amerikos Valstybių teisme, tvarko kny- gas bei rekordus pavieniams biznieriams, partneriams ir korporacijoms.

Patarnavimai atliekami ir laiškais. Be to, daromi asmeni- ški vizitai bet kuriose biznio įstaigose čia ir užsienyje.

Prašoma krepšelis angliškai ar lietuviškai, o aš suteiksiu sąžiningą patarnavimą.

STANLEY P. ZUBAWICZ (Zubavičius)

111 Ainslie Street, Brooklyn 11, N. Y.

Telefonas: EV. 4-3049